

Quickscan natuurtoets

Zorgboerderij De Zonnebloem in Winterswijk-Brinkheurne

In opdracht van Zorgboerderij De Zonnebloem

Colofon

Quickscan natuurtoets zorgboerderij De Zonnebloem in Winterswijk-Brinkheurne

Opdrachtgever	Zorgboerderij De Zonnebloem
Contactpersoon	Dhr. G. te Voortwis
Opdrachtnemer	Staring Advies Jonker Emilweg 11 6997 CB Hoog-Keppel
Rapportnummer	2391
Auteur	S.J.J. Wamelink
Controle	Ing. R. Boerboom
Publicatiedatum:	28 april 2022
Foto voorblad	Plangebied (foto: S.J.J. Wamelink)

Copyright

Niets uit dit rapport mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Aansprakelijkheid

Dit onderzoek is uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde natuurwet- en regelgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor beschermde soorten. Het voorkomen van beschermde soorten is echter nooit met zekerheid te voorspellen. Staring Advies accepteert geen aansprakelijkheid ten aanzien van beslissingen die de opdrachtgever neemt naar aanleiding van het door Staring Advies uitgevoerde onderzoek. Staring Advies is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Staring Advies; opdrachtgever vrijwaart Staring Advies voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

Netwerk Groene Bureaus

Staring Advies is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB) de brancheorganisatie voor groene adviesbureaus. Het netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

www.netwerkgroenebureaus.nl

Inhoud

Colofon	1
Samenvatting.....	3
1 Inleiding en doel.....	4
1.1 Inleiding	4
1.2 Doel.....	4
2 Gebiedsbeschrijving en geplande werkzaamheden	5
2.1 Gegevens plangebied.....	5
2.2 Beschrijving van het plangebied	5
2.3 Beschrijving van het onderzoeksgebied.....	5
2.4 Geplande werkzaamheden	5
3 Beschermd status plangebied.....	11
3.1 Gebiedsbescherming	11
3.2 Natuurnetwerk Nederland	11
3.3 Natura 2000.....	19
3.4 Houtopstanden	22
4 Beschermd soorten plangebied	23
4.1 Methode	23
4.2 Resultaten	24
5 Wet natuurbescherming.....	32
6 Conclusie.....	37
Bijlage 1 Impressie plangebied	39
Bijlage 2 Wettelijk kader Wet natuurbescherming	40
Bijlage 3 Beschermd plant- en diersoorten.....	48

Samenvatting

Uit de quickscan natuurtoets blijkt dat voor de voorgenomen plannen op de Zorgboerderij De Zonnebloem aan De Slingeweg 12 in Winterswijk-Brinkheurne geen aanvullend onderzoek, ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming en/of het treffen van mitigerende en compenserende maatregelen noodzakelijk is ten aanzien van beschermde flora en fauna.

Bij uitvoering van de werkzaamheden moet rekening worden gehouden met mogelijke aanwezigheid van foerageergebied en vliegroutes van vleermuizen. Bij eventuele plaatsing van verlichting noodzakelijk moeten mitigerende maatregelen uitgevoerd worden. Is dit niet (voldoende) mogelijk, en is het niet uit te sluiten dat de werkzaamheden een negatief effect kunnen hebben op foerageergebied en/of vliegroutes van vleermuizen, dan is aanvullend onderzoek en eventuele ontheffingsaanvraag noodzakelijk.

Bij werkzaamheden en activiteiten moet altijd rekening worden gehouden met broedvogels. De werkzaamheden moeten buiten het broedseizoen worden uitgevoerd of ruim voor aanvang van het broedseizoen gestart worden en/of er moet worden voorkomen dat broedvogels zich lokaal vestigen. Bezette nesten mogen, ongeacht de tijd van het jaar, niet worden verstoord.

Nadere toetsing in de vorm van het uitvoeren van een Natura 2000 Voortoets en een vergunningsaanvraag voor beschermde NNN natuurgebieden is niet aan de orde. Nadere toetsing in de vorm van het uitvoeren van een AERIUS-berekening is noodzakelijk om te bepalen of er sprake is van negatieve effecten door stikstofdepositie in de gebruiksfase. Een kapmelding bij de provincie Gelderland voor beschermde houtopstanden is niet aan de orde.

Dit zijn de uitkomsten van het onderzoek dat is gehouden naar aanleiding van de voorgenomen plannen op de Zorgboerderij De Zonnebloem aan De Slingeweg 12 in Winterswijk-Brinkheurne. Dit kan negatieve gevolgen hebben voor beschermde plant- en diersoorten. Daarom is onderzoek noodzakelijk om te voldoen aan de Wet Natuurbescherming.

Staring Advies voerde het onderzoek uit in opdracht van de Zorgboerderij De Zonnebloem. Het bureau deed literatuuronderzoek in de Nationale Databank Flora en Fauna en voerde veldonderzoek uit op de locatie.

1 Inleiding en doel

1.1 Inleiding

Aan De Slingeweg 12 in Winterswijk-Brinkheurne is men voornemens om op het terrein van de Zorgboerderij De Zonnebloem (extra) ruimte te bieden voor buitenleren en -werken d.m.v. workshops en activiteiten en plekken voor recreatieve overnachtingen tijdens meerdaagse workshops (verblijfsrecreatie). Tevens is er sprake van het plaatsen van verplaatsbare 'tiny houses'. Deze doen dienst als zorg-woonverblijven. Voor deze activiteit is een bestemmingsplanwijziging noodzakelijk en verlangt de huidige wetgeving een gedegen onderzoek naar flora en fauna in verband met de zorgplicht die de Wet natuurbescherming een plannenmaker oplegt. De heer Te Voortwis van Zorgboerderij De Zonnebloem is betrokken bij de plannen en heeft aan Staring Advies gevraagd om een quickscan natuurtoets uit te voeren.

Bij een ruimtelijke ontwikkeling en een bestemmingsplanwijziging moet, in het kader van de Wet natuurbescherming, aangetoond worden dat er geen sprake is van aantasting van beschermde natuurgebieden en beschermde plant- en diersoorten. Om in te schatten wat het effect van de plannen is op beschermde natuurgebieden en beschermde soorten wordt een quickscan natuurtoets uitgevoerd.

1.2 Doel

Het doel van de quickscan natuurtoets is om snel te inventariseren of door de geplande activiteiten schade kan ontstaan aan beschermde natuurgebieden en beschermde flora of fauna. Wanneer dit het geval is wordt vervolgens geadviseerd over het noodzakelijk vervolgonderzoek en eventuele procedurele vervolgstappen.

2 Gebiedsbeschrijving en geplande werkzaamheden

2.1 Gegevens plangebied

Locatie: De Slingeweg 12 (Zorgboerderij de Zonnebloem)
Plaats: Winterswijk-Brinkheurne
Gemeente: Winterswijk
Provincie: Gelderland

2.2 Beschrijving van het plangebied

Het plangebied bevindt zich in het buitengebied van de gemeente Winterswijk, in de buurtschap Brinkheurne (zie figuur 1). Het betreft enkele beschutte parkachtige percelen op het terrein van de Zorgboerderij de Zonnebloem. Betreffende percelen zijn als grasland in gebruik en worden begrenst door bosschages (zie figuur 2 en bijlage 1). Verspreid over de percelen zijn fruitbomen aanwezig. Deze percelen bieden ruimte voor buitenleren en -werken d.m.v. workshops en activiteiten, en plekken voor recreatieve overnachtingen tijdens meerdaagse workshops. Het plangebied wordt aan de westzijde begrenst door buurcamping Het Winkel, aan de zuidzijde door het erf van Zorgboerderij de Zonnebloem met (streekeigen) stijl gebouwen, aan de oostzijde door bosschages en de noordzijde grotendeels door een perceel 'nieuwe (natte) natuur'. Dit perceel grenst aan de Boven-Slinge en is in 2012 ingericht (afgegraven) met poelen ten behoeve van natuurontwikkeling en waterretentie.

De directe omgeving van het plangebied bestaat verder uit het terrein van buurcamping Het Winkel, enkele boerenerven waaronder het erf van Zorgboerderij de Zonnebloem, een natuurontwikkelings- en retentiegebied, diverse agrarische percelen en bosschages, het bos- en natuurgebied Buskersbos en de Boven-Slinge (zie figuur 1 en 2).

2.3 Beschrijving van het onderzoeksgebied

Om het eventuele verstoring effect van de geplande activiteiten op beschermde natuurwaarden in de directe omgeving van het plangebied (externe werking) in te kunnen schatten is een groter gebied onderzocht dan het plangebied zelf. Het onderzoeksgebied, met daarbinnen het plangebied, wordt bepaald door bosschages, een natuurontwikkelings- en retentiegebied, het terrein van buurcamping Het Winkel en het erf van Zorgboerderij de Zonnebloem (zie figuur 2).

2.4 Geplande werkzaamheden

Het uitgangspunt van de geplande werkzaamheden is dat natuur en mens elkaar versterken. De natuur en landbouw-functies worden extensief gebruikt, maar ook onderhouden door zorg- en recreatie cliënten. Hierin is het erf het centrum van alle gebruiksfuncties, met gescheiden gebouwen voor zorg- en recreatieverblijven, schuren

voor landbouwkundig gebruik en woningen van de eigenaar en zorgbegeleiders. Daarna volgt een zone van tuin/parkachtig landschap waarin ook workshops worden gegeven, gevolgd door landbouwgrond waarop in meer of mindere mate zorgcliënten meewerken. Als laatste volgt een zone van natuur, met extensief medegebruik d.m.v. struin- en wandelpaden.

In de zone tussen het erf van Zorgboerderij de Zonnebloem en de natuurzone zijn er plannen om op enkele percelen (extra) ruimte te bieden voor buitenleren en -werken d.m.v. workshops en activiteiten en plekken voor recreatieve overnachtingen tijdens meerdaagse workshops (verblijfsrecreatie). Tevens is er sprake van het plaatsen van verplaatsbare 'tiny houses'. Deze doen dienst als zorg-woonverblijven.

Voor deze ruimtelijke ontwikkeling is een wijziging van het bestemmingsplan noodzakelijk van een agrarische bestemming ('Agrarisch – Cultuurlandschap') naar de bestemming 'Recreatie'. Het landschapsplan (Landschapsplan van Gast- en zorgboerderij De Zonnebloem) is inmiddels gereed.

De volgende ontwikkelingen worden, per perceel (zie figuur 3), voorgenomen of zijn deels al uitgevoerd:

Perceel 1 (Boomgaard met walnoten, kersen en pruimen met poel gevormd door restant oude Slinge-arm)

- Actueel: Boomgaard met sanitair unit.
- Ontwikkeling: Boomgaard met aangewezen locatie voor kamperen.
- Streefbeeld: Beschutte, parkachtige boomgaard met verschillende fruitsoorten en struweel waar gerecreëerd kan worden (dagrecreatie). Speels opgezet met afwisselende verdichting en openheid. Omgeven door bosschage en de karakteristieke eikenlaan aan de westkant. Plek voor 24 kampeerplaatsen en één sanitair unit.
- Maatregelen:
  - Realiseren van één (nieuw) sanitair unit.

Perceel 2 (Weiland in Oude Hoevelandschap): zie perceel 5

- Actueel: Grasland met 10 camper/caravanplaatsen en één trekkershut. Tussen de standplaatsen zijn reeds struiken geplant en er is elektriciteit en water aangelegd.
- Ontwikkeling: Grasland en aangewezen locatie voor kamperen met campers/caravans en overnachting in twee trekkershutten.
- Streefbeeld: Open grasland met bloemrijke randen en struweel dat visueel aansluit bij natuurperceel aan noordrand. Plek voor 10 camper/caravanplaatsen en 2 trekkershutten.
- Maatregelen:
  - Realiseren van één trekkershut.

Perceel 3 (Weiland in Oude Hoevelandschap)

- Actueel: Grasland met één trekkershut en een aardenwal (1 meter hoog), welke beplant is met struikvormers.
- Ontwikkeling: Weiland met kampeergelegenheid en als locatie voor 7 zorg-woonverblijven ('tiny houses'). Overnachting in trekkershut.
- Streefbeeld: Zorg-woonverblijven worden gepositioneerd langs de westkant grenzend aan de buurcamping Het Winkel en aan de zuidkant van het perceel, zorgvuldig omsloten door opgaande begroeiing en van elkaar gescheiden door hagen. Centraal in het perceel is gelegenheid tot kamperen (16 vlakken).
- Maatregelen:
  - Aanleg van 'nieuwe boomgaard';
  - Aanleg van hagen;
  - Plaatsen van 7 zorg-woonverblijven.

Perceel 4 (Voormalige boomgaard met onbemest grasland)

- Actueel: Boomgaard met één sanitair unit en één trekkershut.
- Ontwikkeling: Boomgaard met dagrecreatie en mogelijkheid voor kamperen in tenten en verblijf in trekkershut.
- Streefbeeld: Besloten karakter met veldjes tussen oude fruitbomen en bosschages. Verspreid in perceel gelegenheid tot kamperen (9 vlakken).
- Maatregelen:
  - -

Perceel 5 (Weiland in Oude Hoevelandschap): zie perceel 2

- Actueel: Grasland
- Ontwikkeling: Parkeerterrein (overloop bij parkeerdruk).
- Streefbeeld: Open grasland met bloemrijke randen en struweel, te gebruiken als overloop parkeerterrein.
- Maatregelen:
  - -

Perceel 6 (Besloten veldje en poel, omsloten door bosschage)

- Actueel: Grasland en poel met diverse 'natuurlijke' overkappingen en bebouwing
- Ontwikkeling: In samenwerking met 'the Green Circle' voor workshops in beoefening van oude ambachten in de natuur, met diverse 'natuurlijke' overkappingen en bebouwing ten dienste van deze workshops.
- Streefbeeld: Besloten, beschermd en groen karakter, met bosschage en simpele

open schuilplekken gebouwd uit natuurlijk materiaal, rond een open veldje. Aandacht 'verhaal' van restant van oude beekloop met beplanting.

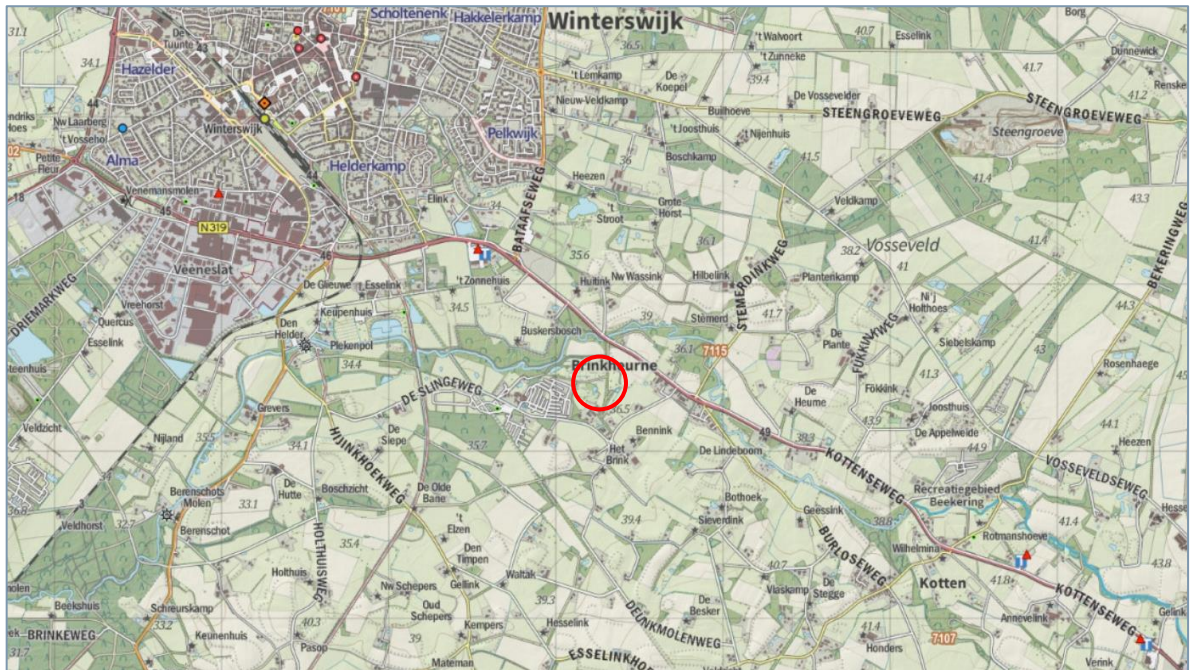
- Maatregelen:
  - -

Perceel 7 (Voorerf en entree met karakteristieke eikenlaan, speelweide, dierenweide, en parkeergelegenheid)

- Actueel: Voorerf en entree met karakteristieke eikenlaan, speelweide, dierenweide, en parkeergelegenheid.
- Ontwikkeling: Bestaande hoofdgebouwen worden in gebruik voor wonen, recreatie/educatie en zorg en landbouw voortgezet. Agrarische gebouwen bij entree worden qua vormgeving en uitstraling verbeterd.
- Streefbeeld: Verwelkomende groene entree en streekeigen erf dat een visitekaartje vormt voor het bedrijf en voor de streek. Het erf ziet er vanaf de weg verwelkomend, opgeruimd en overzichtelijk uit, parkeren is helder aangeduid maar niet hinderlijk voor het oog, en het is duidelijk waar de gasten terecht kunnen na aankomst. Het groene karakter wordt versterkt door beplanting en nestmogelijkheden voor vogels, bestaande uit nestkasten.
- Maatregelen:
  - Aanleg nieuwe parkeerplaatsen voor 12 voertuigen aan de linkerkant van de aankomstweg, gericht op parkeren van bezoekers van bijeenkomsten, zorgbegeleiding en paardenbegeleiders.
  - Parkeergelegenheid voor 11 voertuigen op het erf tussen de gebouwen gericht op verblijf van recreatiegasten in de groepsaccommodatie.
  - Aanleg gemengde hagen tussen parkeerplaats en speelweide en aanzetten struweel langs aankomstweg ter afscheiding van parkeerplaats met struikvormers.
  - Vergroenen van de entree.
  - Speelweide met ook jeu de boules baan.
  - Bewegwijzering realiseren voor parkeren (onderscheid cq scheiden van parkeren zorg, groepsaccommodatie en kampeerterrein).

Perceel 8 (Besloten groen achtererf, tuin met struweel (privé))

- Actueel: Privé tuin.
- Ontwikkeling: -
- Streefbeeld: besloten tuin, gevarieerd groen met verscheidenheid aan nestmogelijkheden voor vogels en bloemsoorten goed voor insecten, specifiek bijen.
- Maatregelen: -

Figuur 1. Globale ligging het plangebied (rood). Bron: Provincie Gelderland (2022).

Figuur 2. Luchtfoto van het plangebied (rood omkaderd) en het onderzoeksgebied (gele stippellijn). Bron: Provincie Gelderland (2022). Binnen de wit gemarkeerde delen van het plangebied, waarvoor sprake is van wijziging van het bestemmingsplan van een agrarische bestemming ('Agrarisch – Cultuurlandschap') naar de bestemming 'Recreatie', vinden geen (ruimtelijke) ontwikkelingen en recreatieve activiteiten plaats.

Figuur 3. Illustratie van capaciteit plekken voor recreatie. Bron: Landschapsplan van Gast- en zorgboerderij De Zonnebloem.

- Bruin: veldjes voor zorgeenheden.
- Blauw: standplaatsen kamperen met grootte/dichtheid bij buitenbijeenkomsten.
- Violet: veldjes voor campers/busjes.
- Groen: trekkershutjes
- Geel: sanitair.
- Wit: parkeerplaatsen.

3 Beschermd status plangebied

3.1 Gebiedsbescherming

In Nederland bestaat het Natuurnetwerk Nederland. Dit is een netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied. In paragraaf 3.2 wordt het plangebied behandeld in relatie tot de bescherming van het Natuurnetwerk Nederland (NNN).

De Wet natuurbescherming gaat over gebiedsbescherming en soortenbescherming. Wat betreft de gebiedsbescherming beschermt de Wet natuurbescherming Natura 2000-gebieden. Dit is een Europees, samenhangend netwerk van beschermde natuurgebieden. In paragraaf 3.3 wordt het plangebied behandeld in relatie tot de bescherming van Natura 2000-gebieden. Daarnaast beschermt de Wet natuurbescherming bos van minimaal 10 are en bomenrijen van minimaal 21 bomen. In paragraaf 3.4 wordt het plangebied behandeld in relatie tot deze beschermde houtopstanden

3.2 Natuurnetwerk Nederland

3.2.1 Conclusie

De begrenzing van het GNN en de GO worden gewijzigd. Een deel van het plangebied valt binnen het Natuurnetwerk Nederland en is als Groene Ontwikkelingszone (GO) aangemerkt. Compensatie is hier niet noodzakelijk aangezien er sprake is van uitbreiding welke zodanig wordt ingepast in het betreffende landschapstype dat de kernkwaliteiten, in hun onderlinge samenhang bezien, per saldo niet significant worden aangetast. Deze worden juist versterkt. Het plan heeft geen negatieve invloed op de kernkwaliteiten van het GNN en de GO.

3.2.2 Natuurnetwerk Nederland

De gebieden van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) worden in de provincie Gelderland het Gelders Natuurnetwerk (GNN) genoemd. Naast het GNN bestaat in de provincie Gelderland ook de Groene Ontwikkelingszone (GO).

Gelders Natuurnetwerk (GNN)

Het GNN bestaat uit alle bestaande natuur en een zoekgebied voor nog te realiseren nieuwe natuur. In het GNN geldt: in de basis hier geen nieuwe initiatieven. Er zijn enkele uitzonderingen mogelijk. Dat zijn ontwikkelingen van een groot algemeen of provinciaal belang of waarvoor - overtuigend gemotiveerd – geen alternatieven bestaan. Voor dergelijke uitzonderingen gelden specifieke spelregels die garanderen dat het GNN in stand blijft (het nee, tenzij principe). Dat betekent dat hier geen ruimte is voor nieuwe projecten die de aanwezige en potentiële natuurwaarden significant aantasten.

Groene Ontwikkelzones (GO)

De GO is een gebied waar partners en partijen worden uitgenodigd om actief 'groene' doelen mee te helpen realiseren. Er is in dit gebied ruimte voor de verdere ontwikkeling van bestaande en bij het gebied behorende bedrijvigheid of bewoning. Afhankelijk van het type en de schaal van de ontwikkeling vraagt de provincie om een (extra) bijdrage te leveren aan de GO.

3.2.3 Plangebied

Het plangebied ligt deels in een GO (zie figuur 4). Verschillende agrarische percelen rondom het plangebied zijn eveneens aangewezen als GO. Diverse bospercelen, houtwallen en houtsingels, waaronder het nabijgelegen Buskerbos, zijn aangewezen als GNN. Direct grenzend aan de noordzijde van het plangebied bevindt zich een in 2012/2013 aangelegd retentiegebied. Dit gebied is met functies als nieuwe natuur en extensieve recreatie vastgelegd als GNN. De GNN en GO begrenzing worden binnen de begrenzing van het plangebied gewijzigd (zie figuur 5). Hierover is overeenstemming met de provincie.

Figuur 4. Ligging van het plangebied (rood omkaderd) ten opzichte van de huidige GNN (donkergroen) en GO (lichtgroen). Bron: Provincie Gelderland, 2022.

Figuur 5. Ligging van het plangebied (rood omkaderd) ten opzichte van de toekomstige, gewijzigde GNN en GO (nieuwe situatie).

Kernkwaliteiten GO

Het plangebied ligt deels binnen het gebied wat door de provincie Gelderland in haar Omgevingsvisie is benoemd als GO. De provincie streeft naar een compact en hoogwaardig stelsel van onderling verbonden natuurgebieden; de GO. De GO heeft een dubbele doelstelling. Er wordt ruimte geboden voor verdere economische ontwikkeling in combinatie met een (substantiële) versterking van de samenhang tussen aangrenzende en inliggende natuurgebieden.

De zone bestaat uit terreinen met een andere bestemming dan bos of natuur die ruimtelijk vervlochten zijn met het GNN. Het gaat met name om landbouwgrond, maar ook om gebieden voor verblijfs- en dagrecreatie, infrastructuur, woningen en bedrijven. De Ecologische verbindingzones en weidevogelgebieden zijn onderdeel van de GO. Door de samenhang met de aangrenzende en inliggende natuur herbergt de ontwikkelzone ook deze specifieke kenmerkende natuurwaarden.

Door de dubbele doelstelling is er in de GO ruimte voor nieuwe ontwikkelingen en voor een uitbreiding van bestaande bedrijven, woningen en bouwwerken en andere functies, zolang de kernkwaliteiten niet worden aangetast. Bij een uitbreiding gaat het om het 'per saldo' niet significant aantasten (bij een beperkte uitbreiding) dan wel om het substantieel versterken (bij een grote uitbreiding) van de kernkwaliteiten.

Kernkwaliteiten GO

Het plangebied ligt in het deelgebied 'Kotten - Brinkheurne - 't Woold' (16). De Provincie Gelderland heeft op basis van de voormalige Ecologische Hoofdstructuur kernkwaliteiten en ontwikkelingsdoelen geformuleerd voor dit deelgebied. De kernkwaliteiten voor dit deelgebied zijn:

- Overwegend kleinschalig kampenlandschap, vrij grootschalige, deels beboste vochtige heideontginningen in het zuidoosten, langs de Duitse grens
- Onderdeel van Nationaal Landschap Winterswijk
- De evz Boven-Slinge verbindt dit gebied met de IJssel en de Veluwe en naar het oosten met het land van Winterswijk en Duitsland; modellen: das, kamsalamander en ijsvogelvlinder
- Parel Boven Slinge - Bekendelle - Buskersbosch: zeer gevarieerd beekbegeleidende bos met met bostypen behorende bij beek, oeverwal en dode beekarmen; o.a. vogelkers-essenbos, eiken-haagbeukenbos en gewoon elzenbroek
- Waardevolle oude bossen (Aarnink, 't Rot) en heiderestanten (Nonneven)
- Leefgebied das
- Leefgebied steenuil
- Leefgebied kamsalamander
- Intensieve groen-blauwe en recreatieve dooradering
- Cultuurhistorische en landschappelijke waarden van de beken, oude ontginningen en kavelpatronen, hakhout, houtwallen, singels en boerderijen
- Abiotiek: aardkundige waarden, kwel, bodem, grondwaterreservoir

Naast de bovengenoemde gebiedsspecifieke kernkwaliteiten worden ook de volgende algemene kernkwaliteiten vastgelegd: 'Tot de kernkwaliteiten behoren ook de milieucondities, die de voorwaarde vormen voor het voortbestaan van de natuur, de ecologische samenhang, de stilte, donkerte, de openheid en de rust. Het benoemen van de milieucondities als kernkwaliteit betekent dat nieuwe plannen en projecten geen verslechtering van de milieucondities mogen veroorzaken.' Deze

Ontwikkelingsdoelen

Ontwikkelingsdoelen natuur en landschap Groene Ontwikkelingszone:

- Ontwikkeling ecologische verbinding Boven-Slinge met beken, beekoevers, poelen, natte graslanden en moerasjes, bosjes en singels
- Ontwikkeling biotopen voor reptielen en amfibieën (m.n. kamsalamander)

- Ontwikkeling uitwisseling met de omgeving en vermindering barrièrewerking N319
- Ontwikkeling intensieve groen-blauwe en recreatieve dooradering
- Ontwikkeling herkenbaarheid essen
- Ontwikkeling geomorfologie en beleefbaarheid van de beek
- Ontwikkeling bosranden en overgangen naar cultuurgronden, heide en schrale graslanden
- Ontwikkeling biotopen voor vogels van bossen en cultuurgronden
- Ontwikkeling cultuurhistorische patronen (bijv. landgoederen, molens, ontginningen, houtwallen) en beheersvormen (hakhout)

Ontwikkelingsdoelen natuur en landschap GO:

Ontwikkeling ecologische verbinding Boven-Slinge met beken, beekoevers, poelen, natte graslanden en moerasjes, bosjes en singels

Het plangebied ligt niet in of langs deze watergang. Negatieve effecten op deze kernkwaliteit zijn niet aan de orde.

Ontwikkeling biotopen voor reptielen en amfibieën (m.n. kamsalamander)

Het plangebied is in de huidige situatie ongeschikt als leefgebied voor reptielen en amfibieën, waaronder de kamsalamander. Negatieve effecten op deze kernkwaliteit zijn niet aan de orde. In de omgeving van het plangebied, op het terrein van Zorgboerderij de Zonnebloem, zijn recent twee helofytenfilters gerealiseerd. Deze voorgestelde ontwikkeling heeft mogelijk een positief effect op deze kernkwaliteit, namelijk het creëren van een potentieel (voortplantings)biotoop voor amfibieën, waaronder de kamsalamander. Verder bevinden zich grenzend aan of op korte afstand van het plangebied enkele poelen. In één van deze poelen zijn in het verleden kamsalamanders aangetroffen (pers. mededeling D.J. Stronks). Realisatie van de helofytenfilters, mogelijk in combinatie met (herstel)onderhoud aan de omliggende poelen, is een positieve ontwikkeling voor de kamsalamander en overige amfibieënsoorten.

Ontwikkeling uitwisseling met de omgeving en vermindering barrièrewerking N319

Het plangebied ligt op ruime afstand van de N319 (Kottenseweg). Negatieve effecten op delen van het Gelders Natuurnetwerk als licht en geluid zijn niet aanwezig en er is geen sprake van (extra) barrièrewerking van de N319 op de GO/GNN.

Ontwikkeling intensieve groen-blauwe en recreatieve dooradering

Het plangebied wordt ontwikkeld tot een (kleinschalig) recreatieterrein, welke wordt ingepast in het agrarische cultuurlandschap door onder andere de aanleg van een met struikvormers beplante aardenwal (1 meter hoog), aanleg van een 'nieuwe boomgaard' door aanplant van enkele fruitbomen, aanleg van hagen en realisatie van twee helofytenfilters. De voorgestelde ontwikkeling heeft een positief effect op deze kernkwaliteit.

Ontwikkeling herkenbaarheid essen

Deze elementen zijn niet aanwezig in het plangebied. Negatieve effecten op deze kernkwaliteit zijn niet aan de orde.

Ontwikkeling geomorfologie en beleefbaarheid van de beek

In het perceel waar, in samenwerking met 'the Green Circle', workshops in beoefening van oude ambachten in de natuur gegeven worden bevindt zich een restant van een oude beekloop (Boven-Slinge). Deze oude beekloop (poel) wordt alleen periodiek schoongemaakt. Verdere vergravingen en eventueel aantasting van de geomorfologie vinden niet plaats. Negatieve effecten op deze kernkwaliteit zijn niet aan de orde.

Ontwikkeling bosranden en overgangen naar cultuurgronden, heide en schrale graslanden

Het plangebied wordt ontwikkeld tot een (kleinschalig) recreatieterrein, welke wordt ingepast in het agrarische cultuurlandschap door onder andere de aanleg van een met struikvormers beplante aardenwal (1 meter hoog), aanleg van een 'nieuwe boomgaard' door aanplant van enkele fruitbomen en aanleg van hagen. De voorgestelde ontwikkeling heeft deels een positief effect op deze kernkwaliteit.

Ontwikkeling biotopen voor vogels van bossen en cultuurgronden

Door onder andere de aanleg van een met struikvormers beplante aardenwal (1 meter hoog), aanleg van een 'nieuwe boomgaard' door aanplant van enkele fruitbomen en aanleg van hagen wordt een biotoop ontwikkeld voor met name vogelsoorten van overgangszone tussen bos en cultuurgrond als braamsluiper, grasmus en kneu. De voorgestelde ontwikkeling heeft een positief effect op deze kernkwaliteit.

Ontwikkeling cultuurhistorische patronen (bijv. landgoederen, molens, ontginningen, houtwallen) en beheersvormen (hakhout)

Deze elementen zijn niet aanwezig in het plangebied. Negatieve effecten op deze kernkwaliteit zijn niet aan de orde.

Algemene kernkwaliteiten GO

Ecologische samenhang

Door realisatie van twee helofytenfilters en behoud/herstel van de vijf aanwezige poelen en de oude beeklooprestant in combinatie met de aanleg van beplanting en behoud van de aanwezige bosschages wordt er voor de zeldzame kamsalamander en enkele overige amfibieënsoorten een goede samenhang gecreëerd en behouden tussen voortplantingswateren en landhabitat. De ecologische samenhang voor met name vogelsoorten van overgangszone tussen bos en cultuurgrond als braamsluiper, grasmus en kneu en diverse kleine zoogdiersoorten als bunzing, egel en hermelijn wordt verder versterkt door onder andere de aanleg van een met struikvormers beplante aardenwal (1 meter hoog), aanleg van een 'nieuwe boomgaard' door aanplant van enkele fruitbomen en aanleg van hagen. De uit te voeren maatregelen versterken deels de ecologische samenhang met nabijgelegen bos- en natuurgebieden, waaronder het Buskersbos. Negatieve effecten op deze algemene kernkwaliteit zijn niet aan de orde.

Stilte

Het plangebied wordt ontwikkeld tot een (kleinschalig) recreatieterrein, welke wordt ingepast in het agrarische cultuurlandschap door onder andere de aanleg van een met struikvormers beplante aardenwal (1 meter hoog), aanleg van een 'nieuwe boomgaard' door aanplant van enkele fruitbomen en aanleg van hagen. Aan de westzijde grenst het plangebied aan Recreatiepark Het Winkel, een grootschalige familiecamping voor stacaravans, toercaravans en campers met faciliteiten als een zwembad, sportvelden en een restaurant. Door het kleinschalige karakter van het recreatieterrein, inpassing in het agrarische cultuurlandschap en beperkt aantal activiteiten (workshops e.d.) zal geluidbelasting door toedoen van menselijke activiteiten zo laag zijn, dat de in het plangebied heersende natuurlijke geluiden niet of nauwelijks worden gestoord. Indien er sprake is van enige toename van geluidbelasting door toedoen van menselijke activiteiten, dat de in het plangebied heersende natuurlijke geluiden worden gestoord, zal deze afkomstig zijn van het direct naast gelegen Recreatiepark Het Winkel. Negatieve effecten op deze kernkwaliteit zijn niet aan de orde door de voorgenomen ontwikkeling tot een (kleinschalig) recreatieterrein.

Donkerte

Op dit moment ontbreekt nachtelijk kunstlicht in het plangebied. Om lichtverstoring op de omliggende bosschages en op nachttactieve vogels als uilen en zoogdieren en vleermuizen te voorkomen wordt sterk geadviseerd om geen verlichting te plaatsen. Indien, vanwege bijvoorbeeld veiligheidsoverwegingen, gebruik van kunstlicht noodzakelijk wordt geacht dient men alleen gebruik te maken van amberkleurige verlichting en bewegingssensoren zodat er geen verlichting is als dat niet nodig is. Verder dient de hoogte van de lichtmasten aangepast te worden dat boomkronen niet worden verlicht en licht niet direct richting aangrenzende bosschages uitstraalt. Buiten het seizoen waarin de workshops plaats vinden (oktober – april), kan men de eventueel aanwezige lichtmasten buiten werking zetten om onnodige verstoring te voorkomen. Negatieve effecten op deze kernkwaliteit zijn niet aan de orde door het nemen van maatregelen.

Openheid

Het plangebied wordt ontwikkeld tot een (kleinschalig) recreatieterrein, welke wordt ingepast in een kleinschalig, agrarische cultuurlandschap. De aanwezige bosschages, bomenrijen en solitaire (fruit)bomen blijven gehandhaafd en worden verder aangevuld door onder andere de aanleg van een met struikvormers beplante aardenwal (1 meter hoog), aanleg van een 'nieuwe boomgaard' door aanplant van enkele fruitbomen en aanleg van hagen. De kenmerkende kleinschalige 'openheid' van het plangebied wordt versterkt. Negatieve effecten op deze kernkwaliteit zijn niet aan de orde.

Rust

De gebruikers van het (kleinschalig) recreatieterrein verwachten dat in het plangebied een bepaalde beperkte hoeveelheid geluid en licht, van natuurlijke of menselijke oorsprong, aanwezig is. Zij ervaren het gebied dan als rustig. Als de menselijke zintuigen geprikkeld worden door onverwacht meer kunstmatig licht of geluid, ervaren de recreanten het

plangebied als onrustig. De kernkwaliteit rust is daarnaast ondersteunend aan de kernkwaliteit stilte en donkerte als het gaat om beleving. Het plangebied wordt ontwikkeld tot een kleinschalig kampeer- en recreatieterrein met plaats voor maximaal 7 zorg-woonverblijven ('tiny houses'), 2 sanitaire units, 25 kampeerplekken, 4 trekkershutten en 10 camper/caravanplaatsen. Met deze aantallen is het mogelijk de gasten een natuurlijke en rustige ervaring te bieden, zonder dat het terrein en het landschap overvraagd worden: het plan past bij de gewenste natuur- en landschapskwaliteit. Negatieve effecten op deze kernkwaliteit zijn niet aan de orde.

Effectbeoordeling

In het plangebied is men voornemens om enkele percelen te ontwikkelen tot een kampeer- en recreatieterrein met plaats voor 7 zorg-woonverblijven ('tiny houses'), 2 sanitaire units en 4 trekkershutten, 10 camper/caravanplaatsen, 25 kampeerplekken en een overloop kamperterrein. Deze percelen liggen deels binnen de GO. Betreffende percelen zijn ook onderdeel van een NSW-landgoed. Hiervoor geldt dat de functies grondgebonden landbouw en het landgoedbedrijf - volgens de definitie van de Natuurschoonwet - een bijzondere behandeling verdienen, omdat beheer en onderhoud van het landschap deel uitmaken van hun bedrijfsvoering. Deze functies dragen direct bij aan de instandhouding van het landschap en daarmee ook aan de kernkwaliteiten. Bij de beoogde uitbreiding worden de kernkwaliteiten per saldo niet aangetast maar juist verder versterkt.

3.3 Natura 2000

3.3.1 Conclusie

Er vinden geen ruimtelijke ingrepen plaats in een Natura 2000-gebied. Het plangebied ligt op ruime afstand van het Natura 2000-gebied 'Bekendelle' (circa 2,3 kilometer) en vanaf circa 2,5 kilometer van overige Natura 2000-gebieden, waaronder 'Korenburgerveen', 'Willinks Weust' en 'Wooldse Veen'. Door de ligging buiten de grenzen van het Natura 2000-gebied worden directe storingsfactoren als oppervlakteverlies of versnippering uitgesloten. Significante negatieve effecten door indirecte verstoringsfactoren als trillingen, optische verstoring, geluidsverstoring, lichtverstoring en stikstofdepositie zijn ook op voorhand uit te sluiten. Het uitvoeren van een Natura 2000 Voortoets is niet noodzakelijk. Voor de Natura 2000-gebieden 'Bekendelle', 'Korenburgerveen' en 'Willinks Weust' en 'Wooldse Veen' is het uitvoeren van een AERIUS-berekening wel noodzakelijk om te bepalen of er sprake is van negatieve effecten door stikstofdepositie in de gebruiksfase.

3.3.2 Natura 2000

De Europese Unie heeft een zeer gevarieerde en rijke natuur, die van grote biologische, esthetische en economische waarde is. Om deze natuur te behouden heeft de Europese Unie het initiatief genomen voor Natura 2000. Dit is een samenhangend netwerk van beschermde natuurgebieden. De Wet natuurbescherming beschermt onder andere Natura 2000-gebieden. Voor activiteiten die significante, negatieve effecten hebben op de kernkwaliteiten van een Natura 2000-gebied is een vergunning nodig.

3.3.3 Plangebied

Het plangebied ligt niet in een Natura 2000-gebied. Het plangebied ligt op ruime afstand van het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied 'Bekendelle', vanaf circa 2,3 kilometer (zie figuur 5). Overige Natura 2000-gebieden zoals 'Korenburgerveen', 'Willinks Weust' en 'Wooldse Veen' liggen op ruimere afstand van het plangebied, vanaf ruim 2,5 kilometer.

Significante negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen en ontwikkelingsopgaven van desbetreffende Natura 2000-gebieden door directe verstoringsfactoren als oppervlakteverlies of versnippering worden niet verwacht. Door de ruime afstand tot het Natura 2000-gebied 'Bekendelle' en overige Natura 2000-gebieden als 'Korenburgerveen', 'Willinks Weust' en 'Wooldse Veen' kunnen ook indirecte verstoringen als licht, geluid en trillingen op voorhand worden uitgesloten, met uitzondering van stikstofdepositie.

Stikstofdepositie

Stikstof is één van de grootste obstakels bij de realisatie van de Natura 2000-doelen. In veel Natura 2000-gebieden, waaronder ook 'Bekendelle', 'Korenburgerveen', 'Willinks Weust' en 'Wooldse Veen', is de overbelasting door stikstofdepositie een groot probleem voor de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen. Het gaat daarbij om de gevolgen van stikstofdepositie afkomstig uit de landbouw, het verkeer en de industrie op voor stikstof gevoelige habitats. Een aantal van de habitattypen in de nabijgelegen Natura 2000-

gebieden 'Bekendelle', 'Korenburgerveen', 'Willinks Weust' en 'Wooldse Veen' zijn gevoelig voor depositie van stikstof (bron: Natura2000.nl).

De inzet van werktuigen en de tijdelijke toename van verkeer door aan- en afvoer van materialen tijdens de geplande werkzaamheden kan resulteren in extra emissie van stikstof op nabijgelegen gevoelige habitats van de Natura 2000-gebieden 'Bekendelle', 'Korenburgerveen', 'Willinks Weust' en 'Wooldse Veen'. Indien significante negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen door stikstofdepositie niet op voorhand uit te sluiten zijn diende tot 1 juli 2021 voor deze werkzaamheden een AERIUS-berekening¹ uitgevoerd te worden.

In de nieuwe wet Stikstofreductie en natuurverbetering, welke op 1 juli 2021 in werking is getreden, staat echter een vrijstelling van de natuurvergunningplicht voor sloop- en bouwactiviteiten. Deze vrijstelling maakt vergunningverlening makkelijker voor de aanleg en bouw van onder andere woningen, utiliteitsbouw, energieprojecten en activiteiten in de grond-, weg- en waterbouw. Deze vrijstelling is mogelijk omdat de stikstofemissies die vrijkomen bij sloop- en bouwactiviteiten uiteindelijk kunnen worden gecompenseerd. Het kabinet reserveert van 2021 tot 2030 twee miljard euro voor stikstofreducerende maatregelen in en buiten de bouw. Het Rijk maakt afspraken met de bouwsector over deze reductie en bijbehorende maatregelen, gericht op emissiearme werk- en voertuigen. De maatregelen worden onderdeel van de structurele aanpak stikstof. Hierin komt ook drie miljard euro beschikbaar voor natuurherstel en –versterking. Het kabinet benadrukt dat de (stikstof)effecten van de bouwvrijstelling periodiek worden gemonitord, zodat tijdig bijsturen mogelijk is.

Aanlegfase

Aangezien er vanaf 1 juli 2021 een vrijstelling geldt voor bouwactiviteiten (aanlegfase) is het uitvoeren van een AERIUS-berekening voor betreffende werkzaamheden in de aanlegfase niet noodzakelijk.

Gebruiksfase

De verwarming van de zorg-woonverblijven, sanitaire units en trekkershutten vindt plaats door middel van elektrische verwarming. De kookgelegenheden in de zorg-woonverblijven en de trekkershutten is eveneens elektrisch. Omdat geen sprake is van verbrandingsprocessen met stikstofemissie, zijn deze activiteiten in de gebruiksfase niet van belang voor wat betreft mogelijke stikstofuitstoot.

In de gebruiksfase zal het aantal voertuigbewegingen wel (licht) toenemen ten opzichte van de bestaande situatie. In de beoogde situatie neemt namelijk het aantal kampeerplaatsen toe en worden er 7 zorg-woonverblijven ('tiny houses'), 2 sanitaire units en 4 trekkershutten gerealiseerd. Omdat er sprake is van toename van het aantal

---

¹ Het rekeninstrument berekent de stikstofdepositie als gevolg van projecten en plannen op Natura 2000-gebieden. AERIUS rekent voor alle stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden en voor alle sectoren die stikstof uitstoten, waaronder landbouw, industrie en verkeer & vervoer.

verkeersbewegingen van recreanten is er mogelijk sprake van toename van stikstofemissie. Uitvoering van een AERIUS-berekening is noodzakelijk voor specifiek het aantal voertuigbewegingen en daaruit voortvloeiende toename van stikstofemissie.

Figuur 5. Ligging van het plangebied (rood) ten opzichte van de nabijgelegen Natura 2000-gebieden 'Bekendelle', 'Korenburgerveen' en 'Willinks Weust' (groen), bron: Provincie Gelderland 2022.

3.4 Houtopstanden

3.4.1 Conclusie

Een kapmelding bij de provincie Gelderland voor beschermde houtopstanden is niet aan de orde.

3.4.2 Houtopstanden

De Wet natuurbescherming beschermt bos van minimaal 10 are en bomenrijen van minimaal 21 bomen gelegen buiten de bebouwde kom (de zogenaamde 'houtopstanden'). Als men voornemens is houtopstanden te kappen die onder de Wet natuurbescherming vallen dan moet een kapmelding bij de provincie Gelderland worden ingediend. Er zijn enkele uitzonderingen waarbij een kapmelding niet is vereist.

3.4.3 Plangebied

Het plangebied ligt buiten de bebouwde kom (zie figuur 1). Binnen het plangebied is echter geen sprake van het kappen van houtopstanden. Een kapmelding bij de provincie Gelderland is daarom niet aan de orde.

4 Beschermde soorten plangebied

4.1 Methode

Het verzamelen van gegevens heeft op twee manieren plaatsgevonden: via een literatuuronderzoek en een gericht veldonderzoek.

Literatuuronderzoek

Ter ondersteuning van het veldonderzoek werd de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) geraadpleegd. Deze database geeft informatie over waarnemingen van beschermde en zeldzame planten en dieren in Nederland. In de NDFF zijn uitsluitend gevalideerde gegevens opgeslagen. De NDFF is de meest complete databank voor de actuele verspreiding van Nederlandse flora en fauna met meer dan 100 miljoen waarnemingen. De databank wordt dagelijks aangevuld met recente waarnemingen. De NDFF is echter niet vlakdekkend en volledig. In de NDFF is voor een zoekgebied met een straal van circa 1 km rond het plangebied gezocht naar waarnemingen van beschermde soorten, uit de afgelopen 10 jaar.

Veldonderzoek

Een onderzoeker van Staring Advies onderzocht het plangebied om een inschatting te maken van de beschermde soorten die aanwezig kunnen zijn en om beschermde flora en fauna waar te nemen (zie tabel 1).

Onderzoeker	Bezoekronde	Datum	Tijd	Weersomstandigheden
D.J. Stronks	1	02-12-2021	12.00 uur	Bewolkt, droog, 3 °C, wind 1-2 Bft

Tabel 1. Veldonderzoek.

4.2 Resultaten

Deze paragraaf bespreekt de resultaten van het literatuuronderzoek en het veldonderzoek.

Literatuuronderzoek

Flora

De NDFF maakt voor het zoekgebied geen melding van het voorkomen van beschermde plantensoorten.

Broedvogels

De NDFF maakt voor het zoekgebied melding van diverse beschermde vogelsoorten. Een deel van de waarnemingen betreft overvliegende vogels zonder binding met het gebied. Een deel van de vogelsoorten kunnen hier of in de omgeving wel een territorium bezetten, waardoor ze gebruik kunnen maken van het plangebied. Van de in de NDFF vermelde boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, ooievaar, ransuil, roek, sperwer, steenuil en wespandief zijn de vaste rust- en verblijfplaatsen en nestlocaties jaarrond beschermd. Van de waargenomen soorten gierzwaluw en ooievaar zijn uitsluitend overvliegende exemplaren waargenomen zonder binding met de omgeving. Deze worden daarom niet verder behandeld.

Zoogdieren

De NDFF maakt voor het zoekgebied melding van een aantal beschermde zoogdiersoorten. Het betreft de volgende soorten:

- Nationaal beschermde soorten: aardmuis, bosmuis, bunzing, dwergmuis, dwergspitsmuis, eekhoorn, grote bosmuis, haas, hermelijn, huisspitsmuis, konijn, ondergrondse woelmuis, ree, rosse woelmuis, steenmarter en veldmuis¹.
- Internationaal beschermde soorten (Habitatrichtlijn): gewone dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis en watervleermuis.

Amfibieën, reptielen en vissen

De NDFF maakt voor het zoekgebied melding van het voorkomen van de volgende beschermde soorten:

- Nationaal beschermde soorten: bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander en levendbarende hagedis¹.
- Internationaal beschermde soorten (Habitatrichtlijn): beekprik, kamsalamander en poelkikker.

---

¹ Deze soorten zijn in de provincie Gelderland, met uitzondering van de beekrombout, bosbeekjuffer, bunzing, eekhoorn, grote bosmuis, grote vos, hermelijn, iepenpage, kleine ijsvogelvlinder, levendbarende hagedis en steenmarter, vrijgesteld van de verboden als bedoeld in artikel 3.10, eerste lid, onderdelen a en b, bij ruimtelijke ontwikkelingen.

Ongewervelde dieren

De NDFF maakt voor het zoekgebied melding van het voorkomen van een aantal beschermde ongewervelde diersoorten. Het betreft de volgende soorten:

- Nationaal beschermde soorten: beekrombout, bosbeekjuffer, grote vos, iepenpage en kleine ijsvogelvlinder¹.

---

¹ Deze soorten zijn in de provincie Gelderland, met uitzondering van de beekrombout, bosbeekjuffer, bunzing, eekhoorn, grote bosmuis, grote vos, hermelijn, iepenpage, kleine ijsvogelvlinder, levendbarende hagedis en steenmarter, vrijgesteld van de verboden als bedoeld in artikel 3.10, eerste lid, onderdelen a en b, bij ruimtelijke ontwikkelingen

Veldonderzoek

In deze paragraaf worden per soortgroep de resultaten van het veldonderzoek besproken.

Flora

Het plangebied wordt gebruikt als grasland. De natuurlijke vegetatie in het plangebied bestaat uit algemene plantensoorten van voedselrijke omstandigheden. De vegetatie in het perceel is soortenarm met een dominantie van algemene grassoorten en lokaal een enkele plantensoort van voedselrijke omstandigheden als grote brandnetel, hondsdrif, madeliefje, paardenbloem species en vogelmuur. Bijzondere vegetaties met kenmerkende plantensoorten zijn niet in het plangebied aanwezig.

De NDFP (zie paragraaf 4.2.1) maakt geen melding van beschermde plantensoorten voor de omgeving van het plangebied. Beschermde plantensoorten worden hier niet verwacht omdat er geen geschikte groeiplaatsen zijn, zo blijkt uit het veldonderzoek.

Broedvogels

Een volledige broedvogelkartering heeft niet plaatsgevonden, omdat dit geen onderdeel uitmaakt van de quickscan natuurtoets. Tijdens het veldbezoek zijn in het onderzoeksgebied de volgende vogelsoorten aangetroffen: blauwe reiger, ekster, gaai, geelgors, glanskop, houtduif, kauw, koolmees, merel, pimpelmees, roodborst, vink en zwarte kraai. De aangrenzende bomen, hagen en struiken bieden geschikte nestlocaties voor de tijdens het veldbezoek aangetroffen soorten en voor soorten als boomkruiper, heggenmus, tjiftjaf, zanglijster en zwartkop.

Jaarrond beschermde nesten

De NDFP vermeldt voor de omgeving van het plangebied het voorkomen van boomvalk, buizerd, grote gele kwikstaart, havik, huismus, ransuil, roek, sperwer, steenuil en wespandief, waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn (zie paragraaf 4.2.1). Tijdens het veldbezoek zijn in de omgeving van het plangebied geen jaarrond beschermde vogelsoorten waargenomen.

Boomvalk, buizerd, havik, ransuil, roek, sperwer en wespandief

Tijdens het veldbezoek zijn geen jaarrond beschermde boombewonende soorten in het onderzoeksgebied, of directe hieraan grenzend, waargenomen. In het plangebied en in de direct aan het plangebied grenzende bomen zijn geen (recent) gebruikte roofvogelnesten, (oude) ekster-, roeken- en kraaiennesten of andere gebruikssporen van deze soorten (veren, uitwerpselen, plukplaatsen, prooiresten, braakballen, etc.) aangetroffen. Incidenteel kan een foeragerend of rustend exemplaar in het plangebied worden waargenomen, maar het plangebied is niet van belang voor de functionaliteit van het leefgebied van deze soorten.

Huisumus en steenuil

Uit de omgeving van het plangebied zijn enkele waarnemingen van deze jaarrond

beschermde, gebouwbewonende vogelsoorten bekend. Het plangebied is door de aanwezigheid van enkele gebouwen met geschikte ruimtes potentieel geschikt als broedlocatie voor de huismus, steenuil en eventueel kerkuil. Overige delen van het plangebied, waaronder enkele graslandpercelen en delen van het erf zijn geschikt als foerageergebied en de aanwezige bosschages en solitaire (fruit)bomen als rustplaats voor deze jaarrond beschermde vogelsoorten.

Grote gele kwikstaart

Uit de omgeving van het plangebied zijn enkele waarnemingen van deze jaarrond beschermde vogelsoort bekend. Tijdens het veldbezoek is de soort niet waargenomen. Beken en andere waterlopen zijn het belangrijkste habitat voor de grote gele kwikstaart, waarbij als broedlocatie vrijwel altijd een sluis, watermolen, stuw of ander bouwwerk nabij het water wordt uitgekozen. In het onderzoeksgebied ontbreekt het aan geschikte broedlocaties voor de grote gele kwikstaart. Incidenteel kan in het plangebied een foeragerend of rustend exemplaar worden waargenomen, maar van een essentieel leefgebied is geen sprake.

Grondgebonden zoogdieren

Tijdens het veldbezoek zijn sporen van de mol (molshopen) aangetroffen in het plangebied. Mogelijk gebruiken verder bunzing, eekhoorn, egel, grote bosmuis, haas, hermelijn, konijn, ree, steenmarter, vos, wezel en een enkele (algemene) muizensoort als de bosmuis het plangebied als leef- en foerageergebied. Voor egel, haas, konijn, mol, ree, vos en de te verwachten muizensoort(en) geldt in de provincie Gelderland vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen. De NDFF bevestigt de aanwezigheid van de niet vrijgestelde bunzing, eekhoorn, grote bosmuis, hermelijn en steenmarter voor de omgeving van het plangebied (zie paragraaf 4.2.1).

Kleine marterachtigen

In de NDFF zijn enkele waarnemingen van de kleine marterachtige bunzing en hermelijn bekend uit de omgeving van het plangebied. Er zijn geen waarnemingen van wezel bekend uit de directe omgeving van het plangebied, maar deze soort blijft door zijn verborgen levenswijze vaak onopgemerkt.

De bunzing komt voor in allerlei verschillende landschapstypen, maar zijn voorkeur gaat uit naar een kleinschalig landschap met voldoende schuilmogelijkheden en water in de buurt. Dit kunnen oeverbegroeiingen, droge sloten, heggen, houtwallen, bosranden en akkerranden zijn, maar ook meer waterrijke gebieden zoals rietvelden of moerasgebieden. Daarnaast komt hij ook voor in vrij open terreinen, zoals weidegebieden met sloten (bron: Zoogdiervereniging). De overige kleine marterachtigen hermelijn en wezel komen in vergelijkbare landschapstypen voor, waarbij de hermelijn over het algemeen meer gebonden is aan waterrijke gebieden en de wezel juist minder. De buurtschap Brinkheurne is geschikt voor kleine marterachtigen en ook het plangebied is geschikt als leefgebied voor deze soorten. De bosschages, hagen, stapels stenen en hout en ruigtehoekjes zijn

potentieel geschikt als vaste verblijfplaatsen. Overige essentiële onderdelen van het leefgebied in de vorm van schuilplaatsen en verbindingsroute zijn hier ook niet uit te sluiten. Het plangebied is mogelijk van belang als (essentieel) leefgebied voor kleine marterachtigen als bunzing, hermelijn en/of wezel.

Eekhoorn

Tijdens het veldbezoek zijn geen eekhoorns waargenomen. De in het plangebied aanwezige bosschages en (fruit)bomen zijn potentieel geschikt als verblijfplaats voor de eekhoorn. Tijdens het veldbezoek zijn de bosschages en (fruit)bomen geïnspecteerd op aanwezigheid van boomnesten. Deze zijn hier niet aangetroffen. Door het ontbreken van bomen met eekhoornnesten beperkt het gebruik van het plangebied zich hooguit tot een incidenteel rondzwervend exemplaar. De aanwezigheid van een vaste verblijfplaats in het plangebied is uit te sluiten. Ook is het plangebied niet van belang als essentieel leefgebied voor de soort.

Grote bosmuis

Er zijn waarnemingen van de beschermde grote bosmuis bekend uit de omgeving van het plangebied (bron: NDFF).

In Nederland kwam de grote bosmuis aanvankelijk alleen voor in Zuid-Limburg en in het uiterste oosten van ons land, waaronder rond Winterswijk. Recent duikt de grote bosmuis echter op steeds meer plekken op en lijkt de soort Nederland in westelijke richting te veroveren (bron: NatureToday). De grote bosmuis komt voor in allerlei soorten biotopen, mits er enige dekking is zoals lage begroeiing of verspreid liggende stenen. Zo komt hij in Nederland voornamelijk voor in bosranden met weinig ondergroei, parken, braakliggend land en tuinen. Hij heeft een voorkeur voor oude open eiken- en beukenbossen, met een uitgebreide struiklaag en weinig ondergroei.

De grote bosmuis bouwt een nest van bladeren en mos als verblijfplaats dat zich meestal onder wortelstronken van grote bomen ondergronds, onder boomstronken of in nestkasten bevindt. Ze graven zelden zelf een hol maar gebruiken holen van onder andere mol, konijn, woelmuizen of das. Incidentele waarnemingen zijn verder ook, en dan voornamelijk in de winter, in kleine agrarische opstallen en tuinhuisjes vastgesteld.

Het plangebied is geschikt als leefgebied voor de grote bosmuis. Verblijfplaatsen van de grote bosmuis zijn hier niet uit te sluiten. Het plangebied is mogelijk van belang als (essentieel) leefgebied voor de soort.

Steenmarter

De NDFF vermeldt het voorkomen van de steenmarter in de omgeving van het plangebied. Steenmarters gebruiken hoozolders, loze ruimtes onder het dak, schuurtjes en dergelijke, als verblijfplaats. Door de aanwezigheid van enkele gebouwen met geschikte ruimten als een hoozolder en loze ruimtes onder het dak is een vaste rust- en verblijfplaats niet uit te sluiten. Het plangebied is verder potentieel geschikt als foerageergebied en gebruik door

een rondzwervend exemplaar is niet uit te sluiten. Het plangebied is mogelijk van belang als (essentieel) leefgebied voor de soort.

Overige strikt beschermde grondgebonden zoogdiersoorten als de das worden niet verwacht door het ontbreken van geschikt leefgebied. Tijdens het veldbezoek zijn ook geen vaste verblijfplaatsen als burchten van strikt beschermde grondgebonden zoogdiersoorten aangetroffen. Het bronnenonderzoek bevestigt daarnaast de afwezigheid van overige strikt beschermde grondgebonden zoogdieren voor de wijde omgeving van het plangebied.

Vleermuizen

De NDFF maakt melding van de gewone dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis en watervleermuis voor de omgeving van het plangebied (zie paragraaf 4.2.1).

Verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen

In het plangebied bevinden zich enkele gebouwen die kunnen fungeren als verblijfplaats voor gebouwbewonende vleermuissoorten, zoals de gewone dwergvleermuis en laatvlieger. Een verblijfplaats van een gebouwbewonende soort is hier niet uit te sluiten.

Verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen

In het plangebied bevinden zich geen bomen met geschikte holten die kunnen fungeren als verblijfplaats voor boombewonende vleermuissoorten, zoals de gewone grootoorvleermuis, rosse vleermuis en watervleermuis. In de bomen direct grenzend aan het plangebied bevinden zich mogelijk (geschikte) holten die eventueel kunnen fungeren als verblijfplaats voor boombewonende vleermuissoorten. Een verblijfplaats van een boombewonende soort is hier niet uit te sluiten.

Vliegroutes en foerageergebied(en)

Het plangebied is, door zijn beslotenheid, aanwezigheid van direct aangrenzende opgaande beplantingen en de ligging nabij potentiële verblijfplaatsen in het bos- en natuurgebied Buskersbos en in bebouwing als Zorgboerderij de Zonnebloem, geschikt als foerageergebied. Tevens zijn mogelijk vliegroutes nabij de direct aangrenzende opgaande beplantingen te verwachten.

Amfibieën

Beschermde amfibieën zijn tijdens het veldbezoek niet aangetroffen. Deze zijn echter grotendeels ook in winterrust op het moment van het veldbezoek (december). De NDFF meldt de beschermde bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad, kamsalamander, kleine watersalamander en poelkikker. Binnen de grenzen van het plangebied en in de directe omgeving zijn enkele poelen aanwezig. Deze poelen zijn geschikt als voortplantingshabitat voor diverse soorten amfibieën, waaronder voor de internationaal beschermde (Habitatrichtlijn) kamsalamander en poelkikker.

Kamsalamander en poelkikker

Het voortplantingsbiotoop van de internationaal beschermde (Habitatrichtlijn)

kamsalamander en poelkikker bestaat voornamelijk uit zonbeschenen, matig voedselrijke, stilstaande wateren met een goed ontwikkelde onderwatervegetatie. Omliggende bosschages, houtwallen en struwelen worden door beide soorten als land- en overwinteringshabitat gebruikt. Voor beide soorten is zowel geschikt voortplantingsbiotoop als landhabitat in het plangebied, en direct aangrenzend, aanwezig. Voortplanting of in schuilplaatsen verblijvende / overwinterende kamsalamanders en eventueel poelkikkers zijn in het plangebied niet uit te sluiten. Gebruik van het plangebied door een doorkruisende kamsalamander en poelkikker, bijvoorbeeld tijdens de voorjaarsstrek naar het water, is eveneens mogelijk. Het plangebied maakt mogelijk (essentieel) onderdeel uit van het leefgebied van beide internationaal beschermde (Habitatrichtlijn) soorten.

Reptielen

Tijdens het veldbezoek zijn geen reptielen aangetroffen. Deze zijn echter grotendeels ook in winterrust op het moment van het veldbezoek (december). De NDFF meldt het voorkomen van de beschermde levendbarende hagedis voor de omgeving van het plangebied (zie paragraaf 4.2.1). Deze soort is aangetroffen op en nabij de taluds van de Borkense Baan, de voormalige spoorlijn tussen Winterswijk en Borken (Duitsland), ten westen van het plangebied. Door het ontbreken van geschikt leefgebied en een ecologisch verbinding met de Borkense Baan wordt de levendbarende hagedis niet in het plangebied verwacht.

Vissen

Permanent open water ontbreekt in het plangebied, waardoor het voorkomen van (beschermde) vissen als de in de NDFF vermeld beekprik uitgesloten is.

Ongewervelde dieren

Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde ongewervelde dieren aangetroffen, maar deze zijn echter op het moment van onderzoek (begin december) ook niet meer actief. De NDFF maakt voor de omgeving van het plangebied melding van het voorkomen van de beschermde beekrombout, bosbeekjuffer, grote vos, iepenpage en kleine ijsvogelvlinder.

Beekrombout en bosbeekjuffer

De beekrombout en bosbeekjuffer zijn libellensoorten van vrij meanderende, beschaduwde, koude beken met een hoge zuurstofverzadiging. In de omgeving van het plangebied zijn belangrijke populaties van de bosbeekjuffer bekend van de Boven-Slinge (bron: NDFF). Van de beekrombout zijn nog geen stabiele populaties rondom Winterswijk bekend. Door de afwezigheid van (half)natuurlijke beeklopen is het onderzoeksgebied geen geschikt leefgebied voor deze soorten. Incidenteel kan een rondzwervend exemplaar van de bosbeekjuffer of beekrombout in het plangebied aangetroffen worden.

Grote vos, iepenpage en kleine ijsvogelvlinder

In de wijde omgeving van het plangebied zijn enkele populaties van deze vlindersoorten

bekend (bron: NDFF). De kleine ijsvogelvinder wordt in het plangebied niet verwacht door het ontbreken van geschikt leefgebied: vochtige halfopen loofbossen en groenstructuren met geschikte waardplanten als wilde kamperfoelie. Incidenteel kan wel een rondzwervend exemplaar van de kleine ijsvogelvinder in het plangebied aangetroffen worden. Van de grote vos en iepenpage is de aanwezigheid niet uit te sluiten. Lokaal kunnen in het plangebied waardplanten in de vorm van (solitaire) iepen en (bos)wilgen aanwezig zijn.

5 Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming volgt in hoofdlijnen de bepalingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijn op. De belangrijkste beschermde natuurwaarden in de Wet Natuurbescherming zijn:

- Beschermde natuurgebieden (Natura 2000-gebieden).
- Aangepaste soortenlijst beschermde planten en dieren.
- Expliciete vermelding intrinsieke waarde van natuur (art. 1.10).
- Algemene zorgplicht voor natuurgebieden en in het wild levende dieren, planten en hun leefomgeving (art. 1.11).
- Actieve soortenbescherming (art. 1.12): verplichting voor provincies.

Alle natuurlijk in het wild levende vogels, meeste inheemse zoogdieren, alle inheemse amfibieën en reptielen, en een aantal vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten zijn beschermd (zie bijlage 3).

In hoofdstuk 4 is vastgesteld of beschermde soorten flora en fauna aanwezig zijn of verwacht worden op de locatie en is bepaald of ze mogelijk nadelige effecten kunnen ondervinden van de geplande werkzaamheden. In dit hoofdstuk worden deze effecten getoetst aan de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming (zie bijlage 2). Wanneer de Wet natuurbescherming (mogelijk) wordt overtreden wordt geadviseerd over het uitvoeren van aanvullend onderzoek en/of het aanvragen van een ontheffing.

Flora

Beschermde plantensoorten zijn niet aangetroffen en worden ook niet verwacht door het ontbreken van geschikte groeiplaatsen. Aanvullend onderzoek naar het voorkomen van beschermde plantensoorten en/of het aanvragen van een ontheffing is dan ook niet noodzakelijk.

Broedvogels

Alle vogelsoorten zijn beschermd krachtens de Wet natuurbescherming (Vogelrichtlijn). Ontheffing voor deze diergroep is niet mogelijk. Dit betekent dat het opzettelijk verstoren, verontrusten, doden en anderszins nadelig beïnvloeden van deze soortgroep niet is toegestaan. Werkzaamheden moeten bij voorkeur buiten het broedseizoen worden uitgevoerd of ruim voor aanvang van het broedseizoen gestart worden, waarbij voorkomen wordt dat broedvogels zich vestigen in het plangebied. Omdat niet alle vogelsoorten op hetzelfde moment broeden en omdat dit mede afhankelijk is van de weersomstandigheden is er geen vaste broedperiode vastgesteld. Er zijn voorbeelden van vroege broeders zoals de blauwe reiger en de bosuil. Deze broeden vaak al in februari. Daarnaast broeden soorten als houtduif en meerkoet vaak nog tot in augustus. Werkzaamheden mogen in het broedseizoen plaatsvinden, zo lang er maar geen broedvogels, verstoord worden.

Huismus, kerkuil en steenuil

Door de ruimtelijke ontwikkeling worden mogelijke verblijfplaatsen van de huismus, steenuil en eventueel kerkuil niet aangetast. Er vindt namelijk geen sloop van gebouwen met potentiële nestlocaties plaats. Aantasting van (essentieel) foerageergebied en rustplaatsen in de vorm van graslanden en bosschages vindt ook niet plaats. Kap van bomen en struiken vindt niet plaats. Deze delen van de functionele leefomgeving worden daarnaast verder versterkt door onder andere de aanleg van een met struikvormers beplante aardenwal (1 meter hoog), aanleg van een 'nieuwe boomgaard' door aanplant van enkele fruitbomen en aanleg van hagen.

Om lichtverstoring op steenuil, kerkuil en overige nachttactieve vogels te voorkomen wordt sterk geadviseerd om geen verlichting te plaatsen. Indien, vanwege bijvoorbeeld veiligheidsoverwegingen, gebruik van kunstlicht noodzakelijk wordt geacht dient men alleen gebruik te maken van amberkleurige verlichting en bewegingssensoren zodat er geen verlichting is als dat niet nodig is. Verder dient de hoogte van de lichtmasten aangepast te worden dat boomkronen niet worden verlicht en licht niet direct richting aangrenzende bosschages uitstraalt. Buiten het seizoen waarin de workshops plaats vinden (oktober – april), kan men de eventueel aanwezige lichtmasten buiten werking zetten om onnodige verstoring op steenuil, kerkuil en overige nachttactieve vogels te voorkomen.

Overige vogelsoorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn

In het plangebied bevinden zich geen nestlocaties van overige vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten, zoals de uit de omgeving bekende boomvalk, buizerd, grote gele kwikstaart, havik, ransuil, roek, sperwer en wespandief. Het plangebied is eveneens geen functioneel leefgebied voor deze of andere jaarrond beschermde vogelsoorten. Het uitvoeren van aanvullend onderzoek of het aanvragen van ontheffing is voor deze soorten niet noodzakelijk.

Grondgebonden zoogdieren

Tijdens het veldbezoek zijn sporen van de mol (molshopen) aangetroffen in het plangebied. Het plangebied is geschikt als leefgebied voor bunzing, egel, grote bosmuis, haas, hermelijn, konijn, mol, ree, vos, wezel en een enkele (algemene) muizensoort als de bosmuis en wordt mogelijk incidenteel doorkruist door een enkel exemplaar van de eekhoorn en steenmarter. Uitgezonderd bunzing, eekhoorn, grote bosmuis, hermelijn, steenmarter en wezel geldt in de provincie Gelderland vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen voor de overige te verwachten grondgebonden zoogdieren.

Bunzing, hermelijn en wezel

Delen van het plangebied zijn geschikt als functioneel leefgebied (vaste rust- en verblijfplaatsen, foerageergebied en migratieroutes) voor kleine marterachtigen. Geplande ruimtelijke wijzigingen vinden op zeer kleinschalige manier plaats door het, verspreid over het plangebied, plaatsen van 7 zorg-woonverblijven ('tiny houses'), 2 sanitaire units en 4

trekkershutten. Eventueel noodzakelijke graaf- en bouwwerkzaamheden vinden op een zeer klein oppervlak plaats. Er vinden daarnaast geen ruimtelijke ontwikkelingen plaats in de aanwezige bosschages. Deze bosschages en overige (fruit)bomen blijven gehandhaafd en worden niet verwijderd/gekapt. Daarentegen neemt het oppervlakte opgaande beplanting juist toe door onder andere de aanleg van een met struikvormers beplante aardenwal (1 meter hoog), aanleg van een 'nieuwe boomgaard' door aanplant van enkele fruitbomen en aanleg van hagen. Aangezien het plangebied in de huidige situatie vrijwel geheel gehandhaafd blijft als kleinschalig (recreatie)terrein, zal de voorgenomen ruimtelijke ontwikkelingen niet leiden tot een significante afname in leefgebied van de kleine marterachtigen bunzing, hermelijn en wezel. Daarbij wordt extra beplanting met onder andere eetbare vruchten en besdragende struiken aangeplant, die deel uitmaken van het dieet van de bunzing. Daarnaast grenst het plangebied direct aan overige geschikte leefgebieden voor kleine marterachtigen bunzing, hermelijn en wezel. Nader onderzoek naar het voorkomen van deze soorten, of het aanvragen van een ontheffing is niet noodzakelijk.

Eekhoorn en steenmarter

Het voorkomen van deze beschermde soorten is alleen ontheffingsplichtig wanneer er vaste verblijfplaatsen en/of essentiële leefgebieden aanwezig zijn. Hiervan is geen sprake in het plangebied. De geplande ruimtelijke ontwikkeling leiden niet tot aantasting of verstoring van vaste verblijfplaatsen en/of essentieel leefgebied van eekhoorn en steenmarter. Nader onderzoek naar het voorkomen van deze soorten, of het aanvragen van een ontheffing is niet noodzakelijk.

Grote bosmuis

Delen van het plangebied zijn geschikt als functioneel leefgebied voor de grote bosmuis. Geplande ruimtelijke wijziging vindt op zeer kleinschalige manier plaats door het, verspreid over het plangebied, plaatsen van 7 zorg-woonverblijven ('tiny houses'), 2 sanitaire units en 4 trekkershutten op enkele open graslandpercelen. Ruimtelijke ontwikkelingen zijn niet gepland in bosschages. De bosschages worden niet verwijderd/gekapt. Daarentegen neemt het oppervlakte opgaande beplanting juist toe door onder andere de aanleg van een met struikvormers beplante aardenwal (1 meter hoog), aanleg van een 'nieuwe boomgaard' door aanplant van enkele fruitbomen en aanleg van hagen. Aangezien er geen ruimtelijke ontwikkeling in bosschages plaats vindt zal de voorgenomen ingreep niet leiden tot een significante afname in leefgebied van de grote bosmuis. Daarbij wordt extra beplanting met onder andere eetbare vruchten en besdragende struiken aangeplant, die deel uitmaken van het dieet van de grote bosmuis. Daarnaast grenst het plangebied direct aan overige geschikte leefgebieden voor grote bosmuis, als het Buskersbos. Nader onderzoek naar het voorkomen van de grote bosmuis, of het aanvragen van een ontheffing is niet noodzakelijk.

Het uitvoeren van een aanvullend onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is ook niet noodzakelijk voor overige beschermde grondgebonden zoogdiersoorten.

Vleermuizen

Om te bepalen of aanvullend onderzoek naar vleermuizen noodzakelijk is, worden de resultaten van de quickscan getoetst aan de checklist van Het Protocol voor vleermuisinventarisaties van de Gegevensautoriteit Natuur en de Zoogdiervereniging VZZ. Hieronder zijn de relevante passages uit de checklist weergegeven:

1. Zijn er gebouwen die gesloopt of gerenoveerd worden?

Nee → Nader onderzoek naar verblijfplaatsen van vleermuizen in gebouwen is niet noodzakelijk.

2. Zijn er bomen met potentieel geschikte holten die gekapt of gesnoeid worden?

Nee → Nader onderzoek naar verblijfplaatsen van vleermuizen in bomen is niet noodzakelijk.

3. Maken de struiken, gewassen, boom (bomen) deel uit van een mogelijke route/verbinding of foerageergebied?

Ja → Nader onderzoek naar vliegroutes en foerageergebieden van overige vleermuissoorten is niet noodzakelijk, mits geen versturende verlichting in het plangebied wordt geplaatst.

Nader onderzoek naar verblijfplaatsen van vleermuizen is niet noodzakelijk aangezien er door de geplande ruimtelijke ontwikkelingen geen verblijfplaatsen worden aangetast.

Vliegroutes en foerageergebieden

Op dit moment ontbreekt nachtelijk kunstlicht in het plangebied. Om verstoring van eventueel aanwezig foerageergebied en vliegroutes te voorkomen wordt sterk geadviseerd om geen verlichting te plaatsen. Indien, vanwege bijvoorbeeld veiligheidsoverwegingen, gebruik van kunstlicht noodzakelijk wordt geacht dient men alleen gebruik te maken van vleermuisvriendelijke verlichting en bewegingssensoren zodat er geen verlichting is als dat niet nodig is. Verder dient de hoogte van de lichtmasten aangepast te worden dat boomkronen niet worden verlicht en licht niet direct richting aangrenzende bosschages uitstraalt. Buiten het seizoen waarin de workshops plaats vinden (oktober – april), kan men de eventueel aanwezige lichtmasten buiten werking zetten om onnodige verstoring te voorkomen. Indien er wordt gekozen voor het plaatsen van verlichting én uitvoering van genoemde mitigerende maatregelen niet uitgevoerd kunnen worden is aanvullend onderzoek naar foerageergebied en vliegroute noodzakelijk. Het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming is dan mogelijk noodzakelijk.

Amfibieën

Kamsalamander en poelkikker

Delen van het plangebied zijn potentieel geschikt als voortplantingsbiotoop en landhabitat

voor de internationaal beschermde (Habitatrichtlijn) kamsalamander en poelkikker. Geplande ruimtelijke wijzigingen vinden op zeer kleinschalige manier plaats door het, verspreid over het plangebied, plaatsen van 7 zorg-woonverblijven ('tiny houses'), 2 sanitaire units en 4 trekkershutten. Er vinden geen ruimtelijke ontwikkelingen plaats in de aanwezige bosschages en in/bij de poelen en oude beekloop, waar essentiële onderdelen van het leefgebied van de kamsalamander en poelkikker te verwachten zijn. De bosschages en wateren blijven gehandhaafd en worden niet verwijderd/gekapt of gedempt. Nader onderzoek naar het voorkomen van kamsalamander en/of poelkikker, of het aanvragen van een ontheffing is niet noodzakelijk.

Ongewervelde dieren

Van de, in de directe omgeving waargenomen, beschermde beekrombout, bosbeekjuffer en kleine ijsvogelvlinder is geen sprake van een functioneel leefgebied. Het uitvoeren van een aanvullend onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is niet noodzakelijk voor de beekrombout, bosbeekjuffer en kleine ijsvogelvlinder.

Grote vos en iepenpage

Enkele delen van het plangebied zijn potentieel geschikt als leefgebied voor de grote vos en iepenpage. Geplande ruimtelijke wijzigingen vinden op zeer kleinschalige manier plaats door het, verspreid over het plangebied, plaatsen van 7 zorg-woonverblijven ('tiny houses'), 2 sanitaire units en 4 trekkershutten. Er vinden geen ruimtelijke ontwikkelingen plaats in de aanwezige bosschages, waar de waardplanten (iepen en (bos)wilgen) van beide beschermde dagvlindersoorten te verwachten zijn. Deze bosschages blijven gehandhaafd en worden niet verwijderd/gekapt. Nader onderzoek naar het voorkomen van grote vos en/of iepenpage, of het aanvragen van een ontheffing is niet noodzakelijk.

Overige soortgroepen

Gezien het ontbreken van geschikt leefgebied zijn beschermde reptielen, waaronder de in de NDFP vermelde levendbarende hagedis, en vissen niet te verwachten in het plangebied. Het uitvoeren van een aanvullend onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is niet noodzakelijk voor deze soort(groep)en.

6 Conclusie

Aan de hand van de resultaten van de quickscan natuurtoets in het onderzoeksgebied kan de volgende conclusie worden getrokken:

Beschermde natuurgebieden

Natuurnetwerk Nederland (NNN/GNN)

Het plangebied ligt deels in het GNN. De kernkwaliteiten en ontwikkeldoelen worden niet aangetast door de geplande inrichting. Er hoeft geen verdere toetsing uitgevoerd te worden. Compensatie is hier niet noodzakelijk aangezien er sprake is van uitbreiding welke zodanig wordt ingepast in het betreffende landschapstype dat de kernkwaliteiten, in hun onderlinge samenhang bezien, per saldo niet significant worden aangetast.

Natura 2000

Door de aard van de werkzaamheden en de door de afstand tussen het plangebied en de nabijgelegen Natura 2000-gebieden 'Bekendelle', 'Korenburgerveen' en 'Willinks Weust' worden geen significante negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen en ontwikkelingsopgaven door directe verstoringsfactoren verwacht. Ook significante negatieve effecten door indirecte verstoringsfactoren als geluid, licht, e.d. zijn, met uitzondering van stikstofdepositie, op voorhand uit te sluiten. Het laten uitvoeren van een AERIUS-berekening is wel noodzakelijk voor de toename van stikstofemissie in de gebruiksfase, veroorzaakt door een toename van verkeersbewegingen.

Houtopstanden

Een kapmelding bij de provincie Gelderland voor beschermde houtopstanden is niet aan de orde.

Beschermde flora en fauna

Aanvullend onderzoek of het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming is niet noodzakelijk voor beschermde plant- en diersoorten.

Er moet wel rekening worden gehouden met mogelijke aanwezigheid van foerageergebied en vliegroutes van vleermuizen. Indien plaatsing van verlichting noodzakelijk is moeten mitigerende maatregelen uitgevoerd worden. Is dit niet (voldoende) mogelijk, en is het niet uit te sluiten dat de werkzaamheden een negatief effect kunnen hebben op foerageergebied en/of vliegroutes van vleermuizen, dan is aanvullend onderzoek en eventuele ontheffingsaanvraag noodzakelijk.

Er moet verder rekening worden gehouden met broedvogels. Activiteiten moeten bij voorkeur buiten het broedseizoen worden uitgevoerd of ruim voor aanvang van het broedseizoen gestart worden, waarbij voorkomen wordt dat broedvogels zich vestigen op de planlocaties. Werkzaamheden mogen in het broedseizoen plaatsvinden, zo lang er maar geen broedvogels verstoord worden.

Bijlagen

- 1 **Impressie plangebied**
- 2 **Wettelijk kader**
- 3 **Beschermde plant- en diersoorten**

Bijlage 1 Impressie plangebied

Bijlage 2 Wettelijk kader Wet natuurbescherming

Per 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming van kracht. Deze wet vervangt drie wetten: de Natuurbeschermingswet 1998, de Boswet en de Flora- en faunawet. De Wet natuurbescherming volgt in hoofdlijnen de bepalingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijn op. De belangrijkste beschermde natuurwaarden in de Wet Natuurbescherming zijn:

- Beschermde natuurgebieden (Natura 2000-gebieden);
- Aangepaste soortenlijst beschermde planten en dieren;
- Expliciete vermelding intrinsieke waarde van natuur (art. 1.10);
- Algemene zorgplicht voor natuurgebieden en in het wild levende dieren, planten en hun leefomgeving (art. 1.11);
- Actieve soortenbescherming (art. 1.12): verplichting voor provincies.

Gebiedsbescherming

Natura 2000-gebieden

Toetsing van effecten van projecten op Natura 2000-gebieden blijft hetzelfde als nu.

Beschermde natuurmonumenten

Beschermde natuurmonumenten en bijbehorende doelen komen te vervallen. Hetzelfde geldt voor (nooit aangewezen) beschermde landschapsgezichten en beschermde leefomgevingen. De meeste natuurmonumenten vallen binnen het NNN areaal en zijn via dat beschermingsregime alsnog beschermd. Daarnaast kunnen gemeenten de natuurmonumenten via een bestemmingsplan als beschermde natuur aanwijzen.

Provincies dienen gebieden aan te wijzen voor het NNN (voormalige EHS) en (evt. op verzoek) voor overige bijzondere provinciale natuurgebieden en bijzondere provinciale landschappen.

Het rijk kan een gebied, niet zijnde een Natura 2000-gebied, als bijzonder nationaal natuurgebied aanwijzen.

Soortbescherming

Alle beschermde soorten worden aangewezen in de wet zelf (deels met verwijzing naar internationale regelgeving). Alle natuurlijk in het wild levende vogels, meeste inheemse zoogdieren, alle inheemse amfibieën en reptielen, en een aantal vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten zijn beschermd. Ongeveer 200 thans beschermde soorten (vooral vaatplanten en zeevissen) worden niet meer beschermd onder de Wet natuurbescherming (anders dan door algemene zorgplicht). De lijst met beschermde soorten is niet meer opgedeeld in tabellen, zoals in de huidige Flora- en faunawet. Zie bijlage 3 voor de nieuwe lijst met beschermde plant- en diersoorten.

Totaal aantal beschermde soorten is slechts een fractie van ongeveer 35.000 soorten die in Nederland voorkomen. Groot aantal bedreigde (Rode lijst) soorten wordt niet passief beschermd (wel actieve bescherming vereist).

Drie regimes voor beschermde soorten

1. Regels ter bescherming van vogels die vallen binnen het bereik van de Vogelrichtlijn, i.e. alle natuurlijk in het wild levende vogels in EU (art. 3.1-3.4)
2. Regels ter bescherming van dier- en plantensoorten die strikt beschermd zijn op grond van de Habitatrichtlijn en natuurbeschermingsverdragen (art. 3.5-3.9)
3. Regels ter bescherming van niet onder 2 vallende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten vermeld in de bijlage bij de wet (art. 3.10-3.11)

Inhoud beschermingsregimes

- Geen uniform verbodstelsel, maar aparte verboden voor elk van de drie categorieën beschermde soorten.
- Verboden en uitzonderingen sluiten nauw aan bij Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn (regime 1 en 2), maar 'soepeler' regime voor aanvullend beschermde soorten (regime 3).
- Meeste verboden nu alleen van toepassing op 'opzettelijk' handelen, maar dat dekt ook voorwaardelijk opzet (=willens en wetens aanmerkelijke kans aanvaarden dat gedraging schadelijke gevolgen heeft voor beschermde soorten). Verschil met de huidige verboden zal in de praktijk dus waarschijnlijk gering zijn.

Alle in de Wet genoemde soorten zijn strikt beschermd. Voor de verbodsbepalingen is een ontheffing noodzakelijk. Dit geldt ook voor zeer algemene soorten waarvoor in het verleden automatisch de vrijstellingsregeling van kracht was bij ruimtelijke ontwikkelingen. Echter kunnen de provincies voor een aantal algemene soorten een vrijstellingslijst opstellen (op basis van Artikel 3.11). Dit betekent dat de beschermde soorten per provincie verschillen (zie bijlage 3).

Met betrekking tot ruimtelijke ontwikkelingen zijn de volgende verbodsbepalingen voor soorten het meest relevant.

Intrinsieke waarde natuur

Artikel 1.10

Deze wet is gericht op:

Het beschermen en ontwikkelen van de natuur, mede vanwege de intrinsieke waarde, en het behouden en herstellen van de biologische diversiteit.

Algemene Zorgplicht

Artikel 1.11

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
  - a. dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
  - b. indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
  - c. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.
3. Het eerste lid is niet van toepassing op handelen of nalaten in overeenstemming met het bij of krachtens deze wet of de Visserijwet 1963 bepaalde.

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

Artikel 3.1

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Artikel 3.3

1. Gedeputeerde staten kunnen ontheffing verlenen van verboden als bedoeld in artikel 3.1, ten aanzien van vogels van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van hun nesten, rustplaatsen of eieren.

2. Provinciale staten kunnen bij verordening vrijstelling verlenen van verboden als bedoeld in artikel 3.1 en ten aanzien van vogels van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van hun nesten, rustplaatsen of eieren.

Ontheffing of vrijstelling

Een ontheffing of een vrijstelling wordt uitsluitend verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

- a. er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
- b. zij is nodig:
  - in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
  - in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
  - ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
  - ter bescherming van flora of fauna;
  - voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt, of
  - om het vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan;
- c. de maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort.

In een ontheffing, onderscheidenlijk vrijstelling worden in elk geval voorschriften opgenomen, onderscheidenlijk regels gesteld, over:

- a. de middelen, installaties of methoden voor het vangen of doden, waarbij enkel het gebruik wordt toegestaan van bij algemene maatregel van bestuur aangewezen middelen, installaties of methoden;
- b. de tijd en plaats waarvoor de ontheffing of vrijstelling geldt, en
- c. de wijze waarop het risico voor het behoud van de vogelstand wordt beperkt.

Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

Artikel 3.5

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.

3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.

4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.

5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Artikel 3.8

1. Gedeputeerde staten kunnen ontheffing verlenen van een of meer van de verboden, bedoeld in artikel 3.5 ten aanzien van dieren of planten van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van de voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren van daarbij aangewezen soorten.

2. Provinciale staten kunnen bij verordening vrijstelling verlenen van een of meer van de verboden, bedoeld in artikel 3.5 ten aanzien van dieren of planten van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van de voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren van daarbij aangewezen soorten.

Ontheffing of vrijstelling

Een ontheffing of een vrijstelling wordt uitsluitend verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

a. er bestaat geen andere bevredigende oplossing;

b. zij is nodig:

- in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
- ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
- in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
- voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of
- om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben;

c. er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Beschermingsregime andere soorten

Artikel 3.10

1. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:

a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;

b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of

c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

2. Artikel 3.8, met uitzondering van het derde en vierde lid, is van overeenkomstige toepassing op de verboden, bedoeld in het eerste lid, met dien verstande dat, in aanvulling op de redenen, genoemd in het vijfde lid, onderdeel b, de noodzaak voor de ontheffing of vrijstelling ook verband kan houden met handelingen:

a. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;

b. ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;

c. ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omliggende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;

d. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;

e. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;

f. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;

g. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, of

h. in het algemeen belang.

3. De verboden, bedoeld in het eerste lid, onderdelen a, en b, zijn niet van toepassing op de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden.

Artikel 3.11

1. Bij ministeriële regeling kan worden bepaald dat de bij die regeling aan te wijzen verboden, bedoeld in artikel 3.10, eerste lid, onderdeel b of c niet van toepassing zijn ten aanzien van bij die regeling aan te wijzen soorten, op bij die regeling aan te wijzen categorieën van handelingen die na een voorafgaande melding aan gedeputeerde staten worden uitgevoerd om een reden, genoemd in artikel 3.8, vijfde lid, onderdeel b, of in artikel 3.10, tweede lid.

2. Provinciale staten kunnen bij verordening regels stellen waaraan een melding als bedoeld in het eerste lid moet voldoen.

Gedragscodes

De verboden, bedoeld in de artikelen 3.1, 3.2, zesde lid, 3.5, 3.6 tweede lid, of 3.10, en de krachtens artikel 3.11, eerste lid, geldende verplichting tot melding, zijn niet van toepassing op handelingen die zijn beschreven in en aantoonbaar worden uitgevoerd overeenkomstig een door Onze Minister goedgekeurde gedragscode en die plaatsvinden in het kader van:

a. een bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;

b. een bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of de bosbouw;

c. een bestendig gebruik, of

d. ruimtelijke ontwikkeling of inrichting.

2. Een gedragscode als bedoeld in het eerste lid wordt goedgekeurd, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

a. in de gedragscode worden handelingen beschreven die nodig zijn voor:

- ingeval het handelingen betreft die invloed kunnen hebben op vogels, één van de in artikel 3.3, vierde lid, genoemde redenen;
- ingeval het handelingen betreft die invloed kunnen hebben op dieren als bedoeld in artikel 3.5, eerste lid, één van de in artikel 3.8, vijfde lid, genoemde redenen;
- ingeval het handelingen betreft die invloed kunnen hebben op dieren als bedoeld in artikel 3.10, eerste lid, onderdeel a, of van planten als bedoeld in artikel 3.10, eerste lid, onderdeel c, één van de in artikel 3.8, vijfde lid, of in artikel 3.10, tweede lid, onder a, e, f of g, genoemde redenen;

b. in de gedragscode een wijze van uitvoering van handelingen is beschreven, waarmee naar het oordeel van Onze Minister afdoende is gewaarborgd dat ten aanzien van de soorten, bedoeld in artikel 3.1, 3.5, eerste of vijfde lid, 3.10, eerste lid, geen benutting of economisch gewin plaatsvindt;

c. in de gedragscode een wijze van uitvoering van handelingen is beschreven, waarmee naar het oordeel van Onze Minister afdoende is gewaarborgd dat ten aanzien van de soorten, bedoeld in artikel 3.1, 3.5, eerste of vijfde lid, 3.10, eerste lid, zorgvuldig wordt gehandeld.

Zorgvuldig handelen

Van zorgvuldig handelen als bedoeld in het tweede lid, onderdeel c, is in elk geval sprake, indien is voldaan aan de volgende voorwaarden:

a. er worden slechts handelingen verricht waarvan geen wezenlijke invloed uitgaat op de soorten, bedoeld in het tweede lid, en

b. ingeval handelingen worden verricht die invloed hebben op dieren wordt voorafgaand en tijdens de handelingen in redelijkheid alles verricht of gelaten om te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken dat:

- dieren als bedoeld in artikel 3.1, 3.5, eerste lid, of 3.10, eerste lid, worden gedood;
- nesten van vogels worden vernield, beschadigd of weggenomen, rustplaatsen van vogels worden vernield of beschadigd, dan wel voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de in artikel 3.5, eerste lid, of artikel 3.10, eerste lid, bedoelde dieren worden beschadigd of vernield, en
- eieren van dieren als bedoeld in artikel 3.1, 3.5, eerste lid, of 3.10, eerste lid, worden vernield, of

c. ingeval handelingen worden verricht die invloed hebben op planten van soorten als bedoeld in artikel 3.5, vijfde lid, of 3.10, eerste lid, wordt voorafgaand aan en tijdens de handelingen in redelijkheid alles verricht of gelaten om te voorkomen dat deze planten worden geplukt, afgesneden, onworteld of vernield.

4. Alvorens een gedragscode als bedoeld in het eerste lid, of een wijziging daarvan, goed te keuren of in te trekken, overlegt Onze Minister met gedeputeerde staten over zijn voornemen daartoe.

Bijlage 3 Beschermd plant- en diersoorten

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

Dit zijn alle van nature in Nederland in het wild levende vogels (zoals bedoelt in artikel 1 van de Vogelrichtlijn).

Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn (Niet-vogels)

Naam	Wetenschappelijke naam	Soortgroep	Verdrag/Richtlijn
baardvleermuis	<i>Myotis mystacinus ssp. mystacinus</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
bataafse stroommossel	<i>Unio crassus</i>	Weekdieren	HR IV
bechsteins vleermuis	<i>Myotis bechsteini</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
bever	<i>Castor fiber ssp. albicus</i>	Zoogdieren-landzoogdieren	HR IV
boomkikker	<i>Hyla arborea ssp. arborea</i>	Amfibieën	Bern II, HR IV
bosvleermuis	<i>Nyctalus leisleri ssp. leisleri</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
brandts vleermuis	<i>Myotis brandti ssp. brandti</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
brede geelrandwaterroofkever	<i>Dytiscus latissimus</i>	Insecten-kevers	Bern II, HR IV
donker pimperlblauwtje	<i>Maculinea nausithous</i>	Insecten-dagvlinders	Bern II, HR IV
drijvende waterweegbree	<i>Luronium natans</i>	Zaadplanten	Bern I, HR IV
franjestaat	<i>Myotis nattereri</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
gaffellibel	<i>Ophiogomphus cecilia</i>	Insecten-libellen	Bern II, HR IV
geel schorpioenmos	<i>Hamatocaulis vernicosus</i>	Sporenplanten-bladmossen	Bern I
geelbuikvuurpad	<i>Bombina variegata ssp. variegata</i>	Amfibieën	Bern II, HR IV
gestreepte waterroofkever	<i>Graphoderus bilineatus</i>	Insecten-kevers	Bern II, HR IV
gevlekte witsnuitlibel	<i>Leucorrhinia pectoralis</i>	Insecten-libellen	Bern II, HR IV
gewone dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	Zoogdieren-vleermuizen	HR IV

gewone grootoorvleermuis	<i>Plecotus auritus ssp. auritus</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
gladde slang	<i>Coronella austriaca ssp. austriaca</i>	Reptielen	Bern II, HR IV
grijze grootoorvleermuis	<i>Plecotus austriacus ssp. austriacus</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
groene glazenmaker	<i>Aeshna viridis</i>	Insecten-libellen	Bern II, HR IV
groenknolorchis	<i>Liparis loeselii</i>	Zaadplanten	Bern I, HR IV
grote hoefijzerneus	<i>Rhinolophus ferrumequinum ssp. ferrumequinum</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
grote vuurvliender	<i>Lycaena dispar ssp. batava</i>	Insecten-dagvlinders	Bern II, HR IV
hamster	<i>Cricetus cricetus ssp. canescens</i>	Zoogdieren-landzoogdieren	Bern II, HR IV
hazelmuis	<i>Muscardinus avellanarius</i>	Zoogdieren-landzoogdieren	HR IV
heikikker	<i>Rana arvalis ssp. arvalis</i>	Amfibieën	Bern II, HR IV
houting	<i>Coregonus oxyrinchus</i>	Vissen	HR IV
ingekorven vleermuis	<i>Myotis emarginatus ssp. emarginatus</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
kamsalamander	<i>Triturus cristatus</i>	Amfibieën	Bern II, HR IV
kleine dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pygmaeus</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
kleine vlotvaren	<i>Salvinia natans</i>	Sporenplanten-varens	Bern I
knoflookpad	<i>Pelobates fuscus ssp. fuscus</i>	Amfibieën	Bern II, HR IV
kruipend moerasscherm	<i>Apium repens</i>	Zaadplanten	Bern I, HR IV
laatvlieger	<i>Eptesicus serotinus ssp. serotinus</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
liggende raket	<i>Sisymbrium supinum</i>	Zaadplanten	Bern I
meervleermuis	<i>Myotis dasycneme</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
mercuurwaterjuffer	<i>Coenagrion mercuriale ssp. mercuriale</i>	Insecten-libellen	Bern II
muurhagedis	<i>Podarcis muralis ssp. brongniardii</i>	Reptielen	Bern II, HR IV
noordse winterjuffer	<i>Sympecma annulata ssp. braueri</i>	Insecten-libellen	Bern II, HR IV

noordse woelmuis	<i>Microtus oeconomus ssp. arenicola</i>	Zoogdieren-landzoogdieren	HR IV
otter	<i>Lutra lutra ssp. lutra</i>	Zoogdieren-landzoogdieren	Bern II, HR IV
pimpernelblauwtje	<i>Maculinea teleius</i>	Insecten-dagvlinders	Bern II, HR IV
platte schijfhoren	<i>Anisus vorticulus</i>	Weekdieren	HR IV
poelkikker	<i>Rana lessonae</i>	Amfibieën	HR IV
rivierrombout	<i>Gomphus flavipes ssp. flavipes</i>	Insecten-libellen	Bern II, HR IV
rosse vleermuis	<i>Nyctalus noctula ssp. noctula</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
rugstreepad	<i>Bufo calamita</i>	Amfibieën	Bern II, HR IV
ruige dwergvleermuis	<i>Pipistrellus nathusii</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
sierlijke witsnuitlibel	<i>Leucorrhinia caudalis</i>	Insecten-libellen	Bern II, HR IV
steur	<i>Acipenser sturio</i>	Vissen	Bern II, HR IV
teunisbloempijlstaart	<i>Proserpinus proserpina</i>	Insecten-nachtvlinders	Bern II, HR IV
tonghaarmuts	<i>Orthotrichum rogeri</i>	Sporenplanten-bladmossen	Bern I
tweekleurige vleermuis	<i>Vespertilio murinus ssp. murinus</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
vale vleermuis	<i>Myotis myotis ssp. myotis</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
vermiljoenkever	<i>Cucujus cinnaberinus</i>	Insecten-kevers	Bern II, HR IV
vroedmeesterpad	<i>Alytes obstetricans ssp. obstetricans</i>	Amfibieën	Bern II, HR IV
watervleermuis	<i>Myotis daubentoni ssp. daubentoni</i>	Zoogdieren-vleermuizen	Bern II, HR IV
wilde kat	<i>Felis silvestris ssp. silvestris</i>	Zoogdieren-landzoogdieren	HR IV
zandhagedis	<i>Lacerta agilis ssp. agilis</i>	Reptielen	Bern II, HR IV

Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn (Vogels)

Naam	Wetenschappelijke naam	Soortgroep	Verdrag/ Richtlijn
appelvink	<i>Coccothraustes coccothraustes ssp. coccothraustes</i>	Vogels	Bern II
baardman	<i>Panurus biarmicus ssp. biarmicus</i>	Vogels	Bern II
bergeend	<i>Tadorna tadorna</i>	Vogels	Bern II
bijeneter	<i>Merops apiaster</i>	Vogels	Bern II
blauwborst	<i>Luscinia svecica ssp. cyanecula</i>	Vogels	Bern II
blauwe kiekendief	<i>Circus cyaneus ssp. cyaneus</i>	Vogels	Bern II
boerenzwaluw	<i>Hirundo rustica ssp. rustica</i>	Vogels	Bern II
bontbekplevier	<i>Charadrius hiaticula ssp. hiaticula</i>	Vogels	Bern II
bonte vliegenvanger	<i>Ficedula hypoleuca ssp. hypoleuca</i>	Vogels	Bern II
boomklever	<i>Sitta europaea ssp. caesia</i>	Vogels	Bern II
boomkruiper	<i>Certhia brachydactyla ssp. megarhyncha</i>	Vogels	Bern II
boompieper	<i>Anthus trivialis ssp. trivialis</i>	Vogels	Bern II
boomvalk	<i>Falco subbuteo ssp. subbuteo</i>	Vogels	Bern II
bosrietzanger	<i>Acrocephalus palustris</i>	Vogels	Bern II
bosruiter	<i>Tringa glareola</i>	Vogels	Bern II
bosuil	<i>Strix aluco ssp. aluco</i>	Vogels	Bern II
braamsluiper	<i>Sylvia curruca ssp. curruca</i>	Vogels	Bern II
brandgans	<i>Branta leucopsis</i>	Vogels	Bern II
bruine kiekendief	<i>Circus aeruginosus ssp. aeruginosus</i>	Vogels	Bern II
buizerd	<i>Buteo buteo ssp. buteo</i>	Vogels	Bern II
casarca	<i>Tadorna ferruginea</i>	Vogels	Bern II
cetti's zanger	<i>Cettia cetti ssp. cetti</i>	Vogels	Bern II
draaihals	<i>Jynx torquilla ssp. torquilla</i>	Vogels	Bern II
duinpieper	<i>Anthus campestris ssp. campestris</i>	Vogels	Bern II
dwergmeeuw	<i>Larus minutus</i>	Vogels	Bern II
dwergstern	<i>Sterna albifrons ssp. albifrons</i>	Vogels	Bern II
engelse kwikstaart	<i>Motacilla flava ssp. flavissima</i>	Vogels	Bern II

europese kanarie	<i>Serinus serinus</i>	Vogels	Bern II
fitis	<i>Phylloscopus trochilus ssp. trochilus</i>	Vogels	Bern II
flamingo	<i>Phoenicopterus ruber ssp. roseus</i>	Vogels	Bern II
fluitier	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	Vogels	Bern II
geelgors	<i>Emberiza citrinella ssp. citrinella</i>	Vogels	Bern II
gekraagde roodstaart	<i>Phoenicurus phoenicurus ssp. phoenicurus</i>	Vogels	Bern II
gele kwikstaart	<i>Motacilla flava ssp. flava</i>	Vogels	Bern II
geoorde fuut	<i>Podiceps nigricollis</i>	Vogels	Bern II
glanskop	<i>Parus palustris ssp. palustris</i>	Vogels	Bern II
goudhaan	<i>Regulus regulus ssp. regulus</i>	Vogels	Bern II
grasmus	<i>Sylvia communis ssp. communis</i>	Vogels	Bern II
graspieper	<i>Anthus pratensis ssp. pratensis</i>	Vogels	Bern II
graszanger	<i>Cisticola juncidis ssp. cisticola</i>	Vogels	Bern II
grauwe kiekendief	<i>Circus pygargus</i>	Vogels	Bern II
grauwe klauwier	<i>Lanius collurio ssp. collurio</i>	Vogels	Bern II
grauwe vliegenvanger	<i>Muscicapa striata ssp. striata</i>	Vogels	Bern II
groene specht	<i>Picus viridis ssp. viridis</i>	Vogels	Bern II
groenling	<i>Carduelis chloris ssp. chloris</i>	Vogels	Bern II
grote barmsijs	<i>Carduelis flammea ssp. flammea</i>	Vogels	Bern II
grote bonte specht	<i>Dendrocopos major ssp. pinetorum</i>	Vogels	Bern II
grote gele kwikstaart	<i>Motacilla cinerea ssp. cinerea</i>	Vogels	Bern II
grote karekiet	<i>Acrocephalus arundinaceus ssp. arundinaceus</i>	Vogels	Bern II
grote stern	<i>Sterna sandvicensis ssp. sandvicensis</i>	Vogels	Bern II
grote zilverreiger	<i>Casmerodius albus ssp. albus</i>	Vogels	Bern II
havik	<i>Accipiter gentilis ssp. gentilis</i>	Vogels	Bern II
heggenmus	<i>Prunella modularis ssp. modularis</i>	Vogels	Bern II
huiszwaluw	<i>Delichon urbica ssp. urbica</i>	Vogels	Bern II
ijsvogel	<i>Alcedo atthis ssp. ispida</i>	Vogels	Bern II
kerkuil	<i>Tyto alba ssp. guttata</i>	Vogels	Bern II

klapekster	<i>Lanius excubitor ssp. excubitor</i>	Vogels	Bern II
klein waterhoen	<i>Porzana parva</i>	Vogels	Bern II
kleine barmsijs	<i>Carduelis flammea ssp. cabaret</i>	Vogels	Bern II
kleine bonte specht	<i>Dendrocopos minor ssp. hortorum</i>	Vogels	Bern II
kleine karekiet	<i>Acrocephalus scirpaceus ssp. scirpaceus</i>	Vogels	Bern II
kleine plevier	<i>Charadrius dubius ssp. curonicus</i>	Vogels	Bern II
kleine zilverreiger	<i>Egretta garzetta ssp. garzetta</i>	Vogels	Bern II
kleinst waterhoen	<i>Porzana pusilla ssp. intermedia</i>	Vogels	Bern II
kluut	<i>Recurvirostra avosetta</i>	Vogels	Bern II
kneu	<i>Carduelis cannabina ssp. cannabina</i>	Vogels	Bern II
koolmees	<i>Parus major ssp. major</i>	Vogels	Bern II
kortsnavelboomkruiper	<i>Certhia familiaris ssp. macrodactyla</i>	Vogels	Bern II
kraanvogel	<i>Grus grus ssp. grus</i>	Vogels	Bern II
kruisbek	<i>Loxia curvirostra ssp. curvirostra</i>	Vogels	Bern II
kuifmees	<i>Parus cristatus ssp. mitratus</i>	Vogels	Bern II
kwak	<i>Nycticorax nycticorax ssp. nycticorax</i>	Vogels	Bern II
kwartelkoning	<i>Crex crex</i>	Vogels	Bern II
lepelaar	<i>Platalea leucorodia ssp. leucorodia</i>	Vogels	Bern II
matkop	<i>Parus montanus ssp. rhenanus</i>	Vogels	Bern II
middelste bonte specht	<i>Dendrocopos medius ssp. medius</i>	Vogels	Bern II
nachtegaal	<i>Luscinia megarhynchos ssp. megarhynchos</i>	Vogels	Bern II
nachtzwaluw	<i>Caprimulgus europaeus ssp. europaeus</i>	Vogels	Bern II
nonnetje	<i>Mergus albellus</i>	Vogels	Bern II
noordse stern	<i>Sterna paradisaea</i>	Vogels	Bern II
oehoe	<i>Bubo bubo ssp. bubo</i>	Vogels	Bern II
oeverloper	<i>Tringa hypoleucos</i>	Vogels	Bern II
oeverzwaluw	<i>Riparia riparia ssp. riparia</i>	Vogels	Bern II
ooievaar	<i>Ciconia ciconia ssp. ciconia</i>	Vogels	Bern II

paapje	<i>Saxicola rubetra</i>	Vogels	Bern II
pimpelmees	<i>Parus caeruleus ssp. caeruleus</i>	Vogels	Bern II
porseleinhoen	<i>Porzana porzana</i>	Vogels	Bern II
purperreiger	<i>Ardea purpurea ssp. purpurea</i>	Vogels	Bern II
putter	<i>Carduelis carduelis ssp. carduelis</i>	Vogels	Bern II
ransuil	<i>Asio otus ssp. otus</i>	Vogels	Bern II
rietgors	<i>Emberiza schoeniclus ssp. schoeniclus</i>	Vogels	Bern II
rietzanger	<i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	Vogels	Bern II
rode wouw	<i>Milvus milvus ssp. milvus</i>	Vogels	Bern II
roerdomp	<i>Botaurus stellaris ssp. stellaris</i>	Vogels	Bern II
roodborst	<i>Erithacus rubecula ssp. rubecula</i>	Vogels	Bern II
roodborsttapuit	<i>Saxicola torquata ssp. hibernans</i>	Vogels	Bern II
roodhalsfuut	<i>Podiceps grisegena ssp. grisegena</i>	Vogels	Bern II
roodmus	<i>Carpodacus erythrinus ssp. erythrinus</i>	Vogels	Bern II
ruigpootuil	<i>Aegolius funereus ssp. funereus</i>	Vogels	Bern II
sijs	<i>Carduelis spinus</i>	Vogels	Bern II
slechtvalk	<i>Falco peregrinus ssp. peregrinus</i>	Vogels	Bern II
snor	<i>Locustella luscinioides ssp. luscinioides</i>	Vogels	Bern II
sperwer	<i>Accipiter nisus ssp. nisus</i>	Vogels	Bern II
spotvogel	<i>Hippolais icterina</i>	Vogels	Bern II
sprinkhaanzanger	<i>Locustella naevia ssp. naevia</i>	Vogels	Bern II
steenuil	<i>Athene noctua ssp. vidalii</i>	Vogels	Bern II
steltkluit	<i>Himantopus himantopus</i>	Vogels	Bern II
strandleeuwerik	<i>Eremophila alpestris ssp. flava</i>	Vogels	Bern II
strandplevier	<i>Charadrius alexandrinus ssp. alexandrinus</i>	Vogels	Bern II
taigaboomkruiper	<i>Certhia familiaris ssp. familiaris</i>	Vogels	Bern II

tapuit	<i>Oenanthe oenanthe ssp. oenanthe</i>	Vogels	Bern II
tjiftjaf	<i>Phylloscopus collybita ssp. collybita</i>	Vogels	Bern II
torenavalk	<i>Falco tinnunculus ssp. tinnunculus</i>	Vogels	Bern II
tuinfluiter	<i>Sylvia borin ssp. borin</i>	Vogels	Bern II
velduil	<i>Asio flammeus ssp. flammeus</i>	Vogels	Bern II
visarend	<i>Pandion haliaetus ssp. haliaetus</i>	Vogels	Bern II
visdief	<i>Sterna hirundo ssp. hirundo</i>	Vogels	Bern II
vuurgoudhaan	<i>Regulus ignicapillus ssp. ignicapillus</i>	Vogels	Bern II
wespendief	<i>Pernis apivorus</i>	Vogels	Bern II
wielewaal	<i>Oriolus oriolus ssp. oriolus</i>	Vogels	Bern II
winterkoning	<i>Troglodytes troglodytes ssp. troglodytes</i>	Vogels	Bern II
witgat	<i>Tringa ochropus</i>	Vogels	Bern II
witoogeend	<i>Aythya nyroca</i>	Vogels	Bon I
witte kwikstaart	<i>Motacilla alba ssp. alba</i>	Vogels	Bern II
woudaap	<i>Ixobrychus minutus ssp. minutus</i>	Vogels	Bern II
zeearend	<i>Haliaeetus albicilla</i>	Vogels	Bern II, Bon I
zwarte mees	<i>Parus ater ssp. ater</i>	Vogels	Bern II
zwarte roodstaart	<i>Phoenicurus ochruros ssp. gibraltariensis</i>	Vogels	Bern II
zwarte specht	<i>Dryocopus martius ssp. martius</i>	Vogels	Bern II
zwarte stern	<i>Chlidonias niger ssp. niger</i>	Vogels	Bern II
zwartkop	<i>Sylvia atricapilla ssp. atricapilla</i>	Vogels	Bern II
zwartkopmeeuw	<i>Larus melanocephalus</i>	Vogels	Bern II

Beschermingsregime andere soorten

Naam	Wetenschappelijke naam	Soortgroep
blaasvaren	<i>Cystopteris fragilis</i>	Sporenplanten- varens
groensteel	<i>Asplenium viride</i>	Sporenplanten- varens
schubvaren	<i>Ceterach officinarum</i>	Sporenplanten- varens
akkerboterbloem	<i>Ranunculus arvensis</i>	Zaadplanten
akkerdoornzaad	<i>Torilis arvensis</i>	Zaadplanten
akkerogentroost	<i>Odontites vernus subsp. vernus</i>	Zaadplanten
beklierde ogentroost	<i>Euphrasia rostkoviana</i>	Zaadplanten
berggamander	<i>Teucrium montanum</i>	Zaadplanten
bergnachtorchis	<i>Platanthera montana</i>	Zaadplanten
blauw guichelheil	<i>Anagallis arvensis subsp. foemina</i>	Zaadplanten
bokkenorchis	<i>Himantoglossum hircinum</i>	Zaadplanten
bosboterbloem	<i>Ranunculus polyanthemus subsp. nemorosus</i>	Zaadplanten
bosdravik	<i>Bromopsis ramosa subsp. benekenii</i>	Zaadplanten
brave hendrik	<i>Chenopodium bonus-henricus</i>	Zaadplanten
brede wolfsmelk	<i>Euphorbia platyphyllos</i>	Zaadplanten
breed wollegras	<i>Eriophorum latifolium</i>	Zaadplanten
bruinrode wespenorchis	<i>Epipactis atrorubens</i>	Zaadplanten
dennenorchis	<i>Goodyera repens</i>	Zaadplanten
dreps	<i>Bromus secalinus</i>	Zaadplanten
echte gamander	<i>Teucrium chamaedrys subsp. germanicum</i>	Zaadplanten
franjegentiaan	<i>Gentianella ciliata</i>	Zaadplanten
geelgroene wespenorchis	<i>Epipactis muelleri</i>	Zaadplanten
geplooid vrouwenmantel	<i>Alchemilla subcrenata</i>	Zaadplanten
getande veldsla	<i>Valerianella dentata</i>	Zaadplanten
gevekt zonneroosje	<i>Tuberaria guttata</i>	Zaadplanten
glad biggenkruid	<i>Hypochaeris glabra</i>	Zaadplanten
gladde zegge	<i>Carex laevigata</i>	Zaadplanten

groene nachtorchis	<i>Coeloglossum viride</i>	Zaadplanten
groot spiegelklokje	<i>Legousia speculum-veneris</i>	Zaadplanten
grote bosaardbei	<i>Fragaria moschata</i>	Zaadplanten
grote leeuwenklauw	<i>Aphanes arvensis</i>	Zaadplanten
honingorchis	<i>Herminium monorchis</i>	Zaadplanten
kalkboterbloem	<i>Ranunculus polyanthemos subsp. polyanthemoides</i>	Zaadplanten
kalketrip	<i>Centaurea calcitrapa</i>	Zaadplanten
karthuizeranjer	<i>Dianthus carthusianorum</i>	Zaadplanten
karwijselie	<i>Selinum carvifolia</i>	Zaadplanten
kleine ereprijs	<i>Veronica verna</i>	Zaadplanten
kleine schorseneer	<i>Scorzonera humilis</i>	Zaadplanten
kleine wolfsmelk	<i>Euphorbia exigua</i>	Zaadplanten
kluwenklokje	<i>Campanula glomerata</i>	Zaadplanten
knollathyrus	<i>Lathyrus linifolius</i>	Zaadplanten
knolspirea	<i>Filipendula vulgaris</i>	Zaadplanten
korensla	<i>Arnosaris minima</i>	Zaadplanten
kranskarwij	<i>Carum verticillatum</i>	Zaadplanten
kruiptijm	<i>Thymus praecox</i>	Zaadplanten
lange zonedauw	<i>Drosera longifolia</i>	Zaadplanten
liggende ereprijs	<i>Veronica prostrata</i>	Zaadplanten
moerasgamander	<i>Teucrium scordium</i>	Zaadplanten
muurbloem	<i>Erysimum cheiri</i>	Zaadplanten
naakte lathyrus	<i>Lathyrus aphaca</i>	Zaadplanten
naaldenkervel	<i>Scandix pecten-veneris</i>	Zaadplanten
pijlscheefkelk	<i>Arabis hirsuta subsp. sagittata</i>	Zaadplanten
roggelelie	<i>Lilium bulbiferum subsp. croceum</i>	Zaadplanten
rood peperboompje	<i>Daphne mezereum</i>	Zaadplanten
rozenkransje	<i>Antennaria dioica</i>	Zaadplanten
ruw pazelzaad	<i>Lithospermum arvense</i>	Zaadplanten
scherpkruid	<i>Asperugo procumbens</i>	Zaadplanten
schubzegge	<i>Carex lepidocarpa</i>	Zaadplanten
smalle raai	<i>Galeopsis angustifolia</i>	Zaadplanten
spits havikskruid	<i>Hieracium lactucella</i>	Zaadplanten
steenbraam	<i>Rubus saxatilis</i>	Zaadplanten
stijve wolfsmelk	<i>Euphorbia stricta</i>	Zaadplanten
stofzaad	<i>Monotropa hypopitys</i>	Zaadplanten
tengere distel	<i>Carduus tenuiflorus</i>	Zaadplanten
tengere veldmuur	<i>Minuartia hybrida</i>	Zaadplanten
trogamander	<i>Teucrium botrys</i>	Zaadplanten
veenbloembies	<i>Scheuchzeria palustris</i>	Zaadplanten

vliegenorchis	<i>Ophrys insectifera</i>	Zaadplanten
vroege ereprijs	<i>Veronica praecox</i>	Zaadplanten
wilde averuit	<i>Artemisia campestris</i> <i>subsp. campestris</i>	Zaadplanten
wilde ridderspoor	<i>Consolida regalis</i>	Zaadplanten
wilde weit	<i>Melampyrum arvense</i>	Zaadplanten
wolfskers	<i>Atropa bella-donna</i>	Zaadplanten
zandwolfsmelk	<i>Euphorbia seguieriana</i>	Zaadplanten
zinkviooltje	<i>Viola lutea subsp.</i> <i>calaminaria</i>	Zaadplanten
zweedse kornoelje	<i>Cornus suecica</i>	Zaadplanten
vliegend hert	<i>Lucanus cervus</i>	Insecten-kevers
beekkrombout	<i>Gomphus vulgatissimus</i>	Insecten-libellen
bosbeekjuffer	<i>Calopteryx virgo</i>	Insecten-libellen
donkere waterjuffer	<i>Coenagrion armatum</i>	Insecten-libellen
gevlekte glanslibel	<i>Somatochlora</i> <i>flavomaculata</i>	Insecten-libellen
gewone bronlibel	<i>Cordulegaster boltonii</i>	Insecten-libellen
hoogveenglanslibel	<i>Somatochlora arctica</i>	Insecten-libellen
kempense heidelibel	<i>Sympetrum</i> <i>depressiusculum</i>	Insecten-libellen
speerwaterjuffer	<i>Coenagrion hastulatum</i>	Insecten-libellen
aardbeivlinder	<i>Pyrgus malvae</i>	Insecten- dagvlinders
bosparelmoervlinder	<i>Melitaea athalia</i>	Insecten- dagvlinders
bruin dikkopje	<i>Erynnis tages</i>	Insecten- dagvlinders
bruine eikenpage	<i>Satyrium ilicis</i>	Insecten- dagvlinders
duinparelmoervlinder	<i>Argynnis niobe</i>	Insecten- dagvlinders
gentiaanblauwtje	<i>Maculineaalcon</i>	Insecten- dagvlinders
grote parelmoervlinder	<i>Argynnis aglaja</i>	Insecten- dagvlinders
grote vos	<i>Nymphalis polychloros</i>	Insecten- dagvlinders
grote weerschijnvlinder	<i>Apatura iris)</i>	Insecten- dagvlinders
iepenpage	<i>Satyrium w-album</i>	Insecten- dagvlinders
kleine heivlinder	<i>Hipparchia statilinus</i>	Insecten- dagvlinders

kleine ijsvogelvinder	<i>Limenitis camilla</i>	Insecten- dagvlinders
kommavinder	<i>Hesperia comma</i>	Insecten- dagvlinders
sleedoornpage	<i>Thecla betulae</i>	Insecten- dagvlinders
spiegeldikkopje	<i>Heteropterus morpheus</i>	Insecten- dagvlinders
veenbesblauwtje	<i>Plebejus optilete</i>	Insecten- dagvlinders
veenbesparelmoervinder	<i>Boloria aquilonaris</i>	Insecten- dagvlinders
veenhooibeestje	<i>Coenonympha tullia</i>	Insecten- dagvlinders
veldparelmoervinder	<i>Melitaea cinxia</i>	Insecten- dagvlinders
zilveren maan	<i>Boloria selene</i>	Insecten- dagvlinders
europese rivierkreeft	<i>Astacus astacus</i>	Kreeftachtigen
beekdonderpad	<i>Cottus rhenanus</i>	Vissen
beekprik	<i>Lampetra planeri</i>	Vissen
elrits	<i>Phoxinus phoxinus</i>	Vissen
gestippelde alver	<i>Alburnoides bipunctatus</i>	Vissen
grote modderkruiper	<i>Misgurnus fossilis</i>	Vissen
kwabaal	<i>Lota lota</i>	Vissen
alpenwatersalamander	<i>Mesotriton alpestris</i>	Amfibieën
bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>	Amfibieën
gewone pad	<i>Bufo bufo</i>	Amfibieën
kleine watersalamander	<i>Lissotriton vulgaris</i>	Amfibieën
meerkikker	<i>Rana ridibunda</i>	Amfibieën
middelste groene kikker/bastaard kikker	<i>Pelophylax kl. esculentus</i>	Amfibieën
vinpootsalamander	<i>Lissotriton helveticus</i>	Amfibieën
vuursalamander	<i>Salamandra salamandra</i>	Amfibieën
adder	<i>Vipera berus ssp. berus</i>	Reptielen
hazelworm	<i>Anguis fragilis</i>	Reptielen
levendbarende hagedis	<i>Zootoca vivipara</i>	Reptielen
ringslang	<i>Natrix natrix</i>	Reptielen
aardmuis	<i>Microtus agrestis</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
boomarter	<i>Martes martes</i>	Zoogdieren- landzoogdieren
bosmuis	<i>Apodemus sylvaticus</i>	Zoogdieren- landzoogdieren

bunzing	<i>Mustela putorius</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
damhert	<i>Dama dama</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
das	<i>Meles meles</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
dwergmuis	<i>Micromys minutus</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
dwergspitsmuis	<i>Sorex minutus</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
edelhert	<i>Cervus elaphus</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
eekhoorn	<i>Sciurus vulgaris</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
egel	<i>Erinaceus europeus</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
eikelmuis	<i>Eliomys quercinus</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
gewone bosspitsmuis	<i>Sorex araneus</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
grote bosmuis	<i>Apodemus flavicollis</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
haas	<i>Lepus europeus</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
hermelijn	<i>Mustela erminea</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
huisspitsmuis	<i>Crocidura russula</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
konijn	<i>Oryctolagus cuniculus</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
molmuis	<i>Arvicola scherman</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
ondergrondse woelmuis	<i>Pitymys subterraneus</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
ree	<i>Capreolus capreolus</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
rosse woelmuis	<i>Clethrionomys glareolus</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
steenmarter	<i>Martes foina</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
tweekleurige bosspitsmuis	<i>Sorex coronatus</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
veldmuis	<i>Microtus arvalis</i>	Zoogdieren-landzoogdieren

veldspitsmuis	<i>Crocidura leucodon</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
vos	<i>Vulpes vulpes</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
waterspitsmuis	<i>Neomys fodiens</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
wezel	<i>Mustela nivalis</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
wild zwijn	<i>Sus scrofa</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
woelrat	<i>Arvicola terrestris</i>	Zoogdieren-landzoogdieren
gewone zeehond	<i>Phoca vitulina</i>	Zoogdieren-zeezoogdieren
grijze zeehond	<i>Halichoerus grypus</i>	Zoogdieren-zeezoogdieren

Vrijgestelde soorten provincie Gelderland

Nederlandse Naam	Wetenschappelijke Naam
Zoogdieren	
Aardmuis	<i>Microtus agrestis</i>
Bosmuis	<i>Apodemus sylvaticus</i>
Dwergmuis	<i>Micromys minutus</i>
Dwergspitsmuis	<i>Sorex minutus</i>
Egel	<i>Erinaceus europaeus</i>
Gewone bosspitsmuis	<i>Sorex araneus</i>
Haas	<i>Lepus europeus</i>
Huisspitsmuis	<i>Crocidura russula</i>
Konijn	<i>Oryctolagus cuniculus</i>
Ondergrondse woelmuis	<i>Pitymys subterraneus</i>
Ree	<i>Capreolus capreolus</i>
Rosse woelmuis	<i>Clethrionomys glareolus</i>
Tweekleurige bosspitsmuis	<i>Sorex coronatus</i>
Veldmuis	<i>Microtus arvalis</i>
Vos	<i>Vulpes vulpes</i>
Woelrat	<i>Arvicola terrestris</i>
Amfibieën en reptielen	
Bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>
Gewone pad	<i>Bufo bufo</i>
Kleine watersalamander	<i>Triturus vulgaris</i>
Meerkikker	<i>Pelophylax ridibundus</i> (<i>Rana ridibunda</i>)
Middelste groene kikker / Bastaardkikker	<i>Pelophylax klepton esculentus</i> (<i>Rana esculenta</i>)

Staring Advies
Jonker Emilweg 11
6997 CB Hoog-Keppel
T 0314 641 910
info@staringadvies.nl
